

Hvidbog for høring af Sandby Vindpark 2025

1	INDLEDENDE OPSUMMERING	4
1.1	ÆNDRINGSFORSLAG	4
2	POLITISKE OPFORDRINGER	5
2.1	MODSTAND MOD VINDMØLLER VED SANDBY	5
2.2	OPFORDRING TIL AT STEMME IMOD PLANER	5
2.3	BORGERE FØLER SIG IKKE HØRT	5
2.4	KONSEKVENSER FOR LOKALMILJØET SOM FØLGE AF GRØN OMSTILLING	5
2.5	ADMINISTRATIONENS BEMÆRKNINGER OG INDSTILLING	5
3	PROCES	6
3.1	KRITIK AF HØRINGSPROCES	6
3.2	KRITIK AF MEJNERTSENS AGEREN I PROCESSEN	6
3.3	BORGERE UDENFOR KOMMUNEN RAMMES OGSÅ	7
3.4	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING	7
4	VÆRDITAB	8
4.1	BEKYMRING FOR VÆRDITAB, FØRINGERDE LÅNEMULIGHEDER OG STAVNSBINDING	8
4.2	VÆRDITABSORDNINGEN ER IKKE GOD NOK	8
4.3	KOMMUNEN SKAL FORHOLDE SIG TIL VÆRDITAB	9
4.4	MEDEJERSKAB DÆKKER IKKE TAB I EJENDOMSVÆRDI	9
4.5	GRØN PULJE ERSTATTER IKKE TABT EJENDOMSVÆRDI	10
4.6	URETFÆRDIG FORDELING AF VÆRDIER	10
4.7	TAB AF HERLIGHEDSVÆRDI OG FREMTIDIG UDVIKLING	10
4.8	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING	11
5	OVERORDNET PLANLÆGNING	12
5.1	BEGRUNDELSER FOR PLACERING AF MØLLERNE EFTERLYSES	12
5.2	UHENSIGTSMÆSSIG PLACERING AF MØLLERNE	12
5.3	OMRÅDET ER MÆTTET MED VE-ANLÆG	14
5.4	HENSYN TIL ODSHERRED KOMMUNE	15
5.5	FORSLAG TIL ALTERNATIVER TIL VINDENERGI	15
5.6	NATIONALE KLIMAMÅL ER NEDJUSTERET	16
5.7	MANGLENDE KAPACITET I EL-NETTET	16
5.8	PLACER MØLLERNE VED ERHVERVSOMRÅDE VED SNÆVRE	16
5.9	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING	17
6	KOMMUNEPLAN OG LOKALPLAN	18
6.1	VINDMØLLER I STRID MED RETNINGSLINJER FOR KULTURMILJØ	18
6.2	AFSTAND MELLE MØLLER I STRID MED KOMMUNEPLAN	18
6.3	FORHOLD MELLE NAVHØJDE OG ROTORDIAMETER I STRID MED KOMMUNEPLAN	19
6.4	BEMÆRKNINGER TIL KOMMUNEPLANTILLÆG	19
6.5	BEMÆRKNINGER TIL LOKALPLAN	19
6.6	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING	19
7	MILJØVURDERING GENERELT	20
7.1	MANGELFULD MILJØVURDERINGSRAPPORT	20
7.2	MILJØVURDERINGEN VARETAGER ANSØGERS INTERESSE	20
7.3	KOMMUNENS ROLLE I MILJØVURDERINGEN	20

7.4	VÆSENTLIGHEDSBEGREB OG VURDERINGSKATEGORIER.....	21
7.5	SAMMENLÆGNING AF MILJØVURDERING AF PLAN OG PROJEKT	21
7.6	MILJØVURDERING HENVISER TIL FORÆLDET LOV	21
7.7	KABELFORBINDELSEN ER IKKE FASTLAGT	21
7.8	BORTSKAFFELSE AF AFFALD	21
7.9	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING	22
8	STØJ OG VIBRATIONER	23
8.1	ØNSKE OM SKÆRPEDE KRAV OG BEKYMNING FOR SUNDHEDSSKADELIGE EFFEKTER	23
8.2	HÅNDHÆVELSE AF STØJKRAV.....	23
8.3	FOR POSITIV VURDERING AF PÅVIRKNING FRA STØJ.....	23
8.4	VURDERING AF PÅVIRKNING FRA VIBRATIONER.....	23
8.5	MANGELFULDE STØJBeregninger	24
8.6	EFTERSPØRGER UVILDIGE UNDERSØGELSER.....	24
8.7	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING	24
9	SKYGGEKAST.....	25
9.1	ØNSKE OM SKÆRPEDE KRAV OG BEKYMNING FOR SUNDHEDSSKADELIGE EFFEKTER	25
9.2	HÅNDHÆVELSE AF KRAV TIL SKYGGE PÅVIRKNING	25
9.3	MANGELFULDE BEREgninger AF SKYGGEKAST	25
9.4	KONSULENT FRASKRIVER SIG ANSVAR FOR BEREgninger.....	26
9.5	VURDERING AF SKYGGEKASTS PÅVIRKNING OG AFVÆRGEFORANSTALTNINGER	27
9.6	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING	27
10	NATUR	28
10.1	BEKYMNING FOR FORURENING FRA PFAS, BPA, MIKROPLAST OG BETON	28
10.2	TAB AF BIODIVERSITET OG REKREATIVE VÆRDIER	29
10.3	DER MÅNGLER DISPENSATION TIL GRAVEARBEJDER I § 3 NATUR.....	29
10.4	BILAG IV-ARTER - GENERELT	29
10.5	BEHOV FOR AFSNIT OM NATURA 2000-OMRÅDER OG BILAG IV-ARTER I KOMMUNEPLANTILLÆG	30
10.6	MANGELFULD UNDERSØGELSE AF FLAGERMUS IFT. ANBEFALINGER	30
10.7	DER BØR IKKE OPSTILLES VINDMØLLER I VIGTIGE FLAGERMUSOMRÅDER	31
10.8	ANBEFALINGER VEDR. MØLLESTOP FØLGES IKKE.....	31
10.9	OVERSETE YNGLE- OG RASTEPLADSER OG FOURAGERINGSOMRÅDER	31
10.10	FOR POSITIV VURDERING AF PÅVIRKNING AF FLAGERMUS	32
10.11	DRIFTSTOP OG OVERVÅGNING	32
10.12	UNDERSØGELSEN AF FUGLE ER MANGELFULD	32
10.13	FUGLEDIREKTIVETS BILAG I	32
10.14	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING.....	33
11	VURDERING AF PÅVIRKNING AF LANDSKABET	34
11.1	VISUALISERINGER	34
11.2	SAMSPIL MED ØVRIGE TEKNISKE ANLÆG.....	34
11.3	LANDSKABSPLANEN	34
11.4	FOR POSITIV VURDERING AF VISUEL PÅVIRKNING.....	35
11.5	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING.....	36
12	PÅVIRKNING AF SUNDHED	37
12.1	ADMINISTRATIONENS INDSTILLING.....	37

1 Indledende opsummering

Lokalplan 8.02, kommuneplantillæg 01 til kommuneplan 2024, med miljøvurderingsrapport og udkast til § 25-tilladelse har været i høring i perioden fra den 3. december 2024 til den 21. februar 2025. I høringsperioden modtog administrationen 83 høringssvar og en indsamling af 665 underskrifter mod planerne. Høringssvarene kan læses i fuld længde i bilag 7.

Bemærkningerne fra høringssvarene er samlet og besvaret indenfor 11 temaer.

Politiske opfordringer, værditab og proces

Der er rigtig mange opfordringer til at stoppe projektet og mange udtrykker bekymring for ejendommens værditab og de økonomiske og sociale konsekvenser, vindmøllerne vil have for lokalområdet. Hertil nævner mange uretfærdigheden i at opstiller vil tjene penge mens naboerne taber. Mange borgere føler sig ikke hørt og kritiserer kommunens passivitet, når der er blevet stillet spørgsmål.

Overordnet planlægning, kommuneplanlægning og lokalplanlægning

Mange borgere spørger til gode argumenter for placeringen af vindmøllerne og udtrykker ønske om solceller i stedet for. Der peges på, at Lammefjorden er mættet med VE-anlæg. Ændringer af retningslinjer for vindmøller i kommuneplan 2024 har også givet anledning til mange bemærkninger. Et høringssvar fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandplaner giver anledning til at overføre information fra miljøvurderingsrapporten vedr. miljøvurderingen af natura 2000-områder og bilag IV-arter til kommuneplantillægget uden substantielle ændringer.

Miljøvurdering

Det påpeges af mange, at miljøvurderingen er mangelfuld, bevidst nedtoner miljøpåvirkninger og bærer præg af at varetage opstillers interesser. Allerstørst udtrykker bekymring for vurderingen af påvirkningen af fugle og flagermus, og mener ikke, at påvirkningen af disse er undersøgt tilstrækkeligt. Mange udtrykker bekymring for de sundhedsmæssige konsekvenser ved at blive udsat for støj og skyggegener og kritiserer beregningsmetoderne. Også afskalning af mikroplast er der bekymring for. Der stilles hertil mange spørgsmål vedrørende vurderingen af påvirkningen af landskabet og hvor robust det er overfor opsætning af vindmøller. Hertil påpeges tabet af rekreative værdier i området som følge af møllerne.

1.1 Ændringsforslag

Administrationen indstiller på baggrund af høringssvarene følgende:

- Kommuneplantillægget forsynes med afsnit, der beskriver miljøvurderingen af natura 2000-områder og bilag IV-arter. De konkrete forslag til tilføjelser kan læses i bilag 8.
- Det konsekvensrettes i lokalplanen og kommuneplantillægget at der henvises til gældende miljøvurderingslov, LBK nr. 4 af 03/01/2023.
- I kommuneplanens afsnit om værdifulde kulturmiljøer rettes henvisning til "lokalplanområdet" til "rammeområdet".

Herudover indarbejdes følgende tilføjelser og justeringer:

- Jævnfør Miljøvurderingslovens § 13 stk. 2 forsynes kommuneplantillægget og lokalplanen med en sammenfattende redegørelse, der bl.a. fortæller hvordan miljøhensyn er integreret i planen.
- Afsnit vedrørende forhold til den tidligere kommuneplan 2021 fjernes, så det kun er forhold til den gældende, der fremgår.
- Kommunens målsætninger fra klimastrategien Holbæk 2050 rettes, så de er i overensstemmelse med den reviderede klimastrategi.

2 Politiske opfordringer

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 3, 4, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 30, 31, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 45, 46, 50, 51, 52, 54, 56, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83)

2.1 Modstand mod vindmøller ved Sandby

Ingen af de indkomne høringssvar er positive overfor projektet og mange udtrykker eksplicit, at de ikke ønsker, at der opsættes vindmøller ved Sandby. Hertil er indsamlet 665 underskrifter mod planerne.

2.2 Opfordring til at stemme imod planer

Kommunalpolitikerne opfordres til at udvise respekt for de berørte borgere, overveje beslutningen grundigt og stoppe/stemme imod vindmølleprojektet eller udskyde beslutningen om vedtagelse til den nye Kommunalbestyrelse er samlet efter kommunalvalget d. 18. november 2025.

2.3 Borgere føler sig ikke hørt

Kommunen og politikerne lytter ikke til borgernes bekymringer, frustrationer og der bliver ikke givet svar på, hvordan de udfordringer projektet giver til lokalsamfundet bliver løst. Flere borgere vil miste tilliden til beslutningstagerne. Flere borgere savner svar på, hvordan politikerne forholder sig til, at de udfordringer der følger med vindmøller ikke løses med deltagelse af Holbæk Kommune med henvisning til Hagesholm møllerne.

2.4 Konsekvenser for lokalmiljøet som følge af grøn omstilling

Mange efterlyser højere grad af hensyntagen til borgere, dyreliv, biodiversitet og lokalmiljø.

En anfører, at lovgiver ikke har givet kommunen de nødvendige redskaber til at lave grøn omstilling solidarisk og med lavest mulige omkostninger. Når disse rammer/muligheder ikke er på plads, kan Holbæk Kommune have meget vanskeligt ved at løfte opgaven uden på en meget usolidarisk måde at pålægge en mindre gruppe borgere i Sandby betydelige omkostninger.

En foreslår, at kommunen overlader det til Folketinget at lave energiplaner. En opfordrer til at afvente udviklingen, se behov for VE-anlæg an ift. behovet for landbrugsjord. En henviser til den skæve fordeling af vindmøller i hovedstadsregionen kontra resten af landet.

2.5 Administrationens bemærkninger og indstilling

Administrationen vurderer at ovenstående emner er af politisk karakter og har ingen bemærkninger hertil. Men de repræsenterer holdningen i de fleste høringssvar og er derfor medtaget til orientering. Administrationens indstiller ingen ændringer på baggrund af bemærkningerne til afsnit 2.

3 Proces

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 1, 2, 3, 16, 20, 31, 39, 42, 44, 61, 75, 76, 78, 82)

3.1 Kritik af høringsproces

Mange påpeger, at borgernes bekymringer og ønsker overhøres, efterlyser mere borgerinddragelse og kritiserer at inddragelsesprocessen har været en skueplads uden reel indflydelse. En mener, at klagevejledningen er uigennemskuelig. En efterlyser en beskrivelse af, hvordan man fra kommunens side har indarbejdet input fra den indledende høring i de udarbejdede planforslag.

Administrationens bemærkninger

Holbæk Kommune har afholdt tre høringer og to borgermøder i forbindelse med planlægningen af dette konkrete projekt. Alle høringer har været lovpligtige. Det første borgermøde blev afholdt i forbindelse med den indledende høring, som var en fordebat til kommuneplantillægget og en høring af ansøgers forslag til afgræsning af miljøkonsekvensrapporten. I forbindelse med den indledende høring blev der lavet en supplerende høring om nettilslutningen. Det andet borgermøde blev afholdt i forbindelse med høringen af forslag til lokalplan, kommuneplantillæg, miljøvurdering og §25 tilladelsen. Her fik Møllestop 4520/4534 tid til at komme med deres kritik. Borgermøder er ikke lovpligtige for kommunen at afholde, men er afholdt efter normal procedure.

Efter den indledende høring af ansøgers afgræsning af miljøkonsekvensrapporten for vindmølleprojektet samt den supplerende høring af nettilslutningen, gennemgik administrationen alle høringssvar. På baggrund af de indkomne høringssvar fra offentligheden og relevante myndigheder, har administrationen vurderet, at der var behov for at tilføje en række forhold til afgræsningen af miljøkonsekvensrapporten. Disse fremgår på s. 12-14 i kommunens udtalelse om afgræsning til miljøkonsekvensrapporten som findes under [kommunalbestyrelsens behandling af sagen](#).

Administrationen tager til efterretning, at klagevejledningen var uigennemskuelig og vil se på hvordan den kan formuleres, så den er lettere at forstå, næste gang der bekendtgøres en plan.

3.2 Kritik af Mejnertsens ageren i processen

Flere påpeger, at Mejnertsen har ikke arbejdet nok med den lokale opbakning, og få tilføjer, at nabolodsejere er ikke blevet kontaktet for at høre om parken kunne fordeles over flere lodsejere. En borger nævner, at I begyndelsen af samarbejdet, omkring vindmøllerne, mellem Mejnertsen og Holbæk kommune, har parterne sammen drøftet og aftalt brug af firmaet, "By og landskab" til dialog med naboerne. Firmaet kontaktede efterfølgende naboer til de foreslåede vindmøller, for at hjælpe med forbedringer/renovering af naboernes ejendomme, men uden at ville fortælle, i hvilken sammenhæng arkitektfirmaet fra Lolland-Falster pludselig dukker op. Hertil påpeges af få, at opstiller eller hans sønner selv var ejere af jorden på ansøgningstidspunktet. Nu ser det ud til, at jorden er blevet byttet med en nabo. Dette er et dårligt tegn for den lokale interesse fra opstillers side.

Administrationens bemærkninger

Mejnertsen forsøgte at opstarte en lokal dialog/forankring i opstartsfasen, ved brug af en arkitekt (rådgiver) fra "By og landskab", som havde erfaring med lignende projekter. Eftersom denne proces desværre ikke medførte noget brugbart resultat, har Mejnertsen selv to gange deltaget i møder med "Modstandsgruppen for vindmøllerne", hvor den generelle tilbagemelding begge gange var, at man ikke ønskede at drøfte vindmøllerne, men kun solceller som alternativ - og eftersom solceller ikke var en del af dette projekt, har det desværre ikke været muligt at få en konstruktiv dialog om en lokal forankring, med henblik på opstilling af vindmøller.

Matriklerne, som er omfattet af lokalplanen, ejes fortsat af Peter Mejnertsen og Kasper Leonhardt Mejnertsen.

3.3 Borgere udenfor kommunen rammes også

Mange kommer med kritik af at ikke alle borgere i Hørve er blevet hørt og at Holbæk kommune tørrer generne af på nabokommunen. Borger i Hørve blev inviteret til Energistyrelsens borgermøde (radius 10 km) ultimo januar 2025, men ikke til Holbæk kommunes borgermøde medio januar 2025. Odsherred Kommune bør inddrages i processen.

Administrationens bemærkninger

Holbæk Kommune har offentliggjort høringsmaterialet og dato for borgermøde på kommunens hjemmeside og der er sendt brev til ejere og beboere i både Odsherred og Holbæk Kommune indenfor 1,5 km afstand til mølleplaceringerne, 10 x vindmøllernes totalhøjde. Det er standard procedure for flere kommuner, når kommuner sender vindmøllelokalplaner i høring. Energistyrelsen har egne regler for hvem de skal sende breve ud til, som adskiller sig fra kommunens. Odsherred kommunes borgere er hørt på samme måde, som Holbæk kommunes borgere. Derudover er Odsherred Kommune som myndighed hørt i forbindelse med alle tre høringer. Men da vindmølleplaceringen er indenfor Holbæks kommunegrænse, ligger beslutningen hos Holbæk Kommunes Kommunalbestyrelse.

3.4 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller ingen ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 3.

4 Værditab

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 34, 36, 37, 39, 40, 42, 45, 46, 48, 50, 53, 54, 55, 56, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 68, 70, 72, 73, 75, 76, 78, 79, 80, 82)

4.1 Bekymring for værditab, forringede lånemuligheder og stavnsbinding

Rigtig mange høringssvar udtrykker bekymring for værditab, forringede lånemuligheder og økonomisk stavnsbinding.

Borgere der bor inden for 6 x møllehøjden (Energistyrelsens umiddelbare grænse for vurdering af værditab og salgsoption) frygter at de vil få et større værditab på deres ejendom, end det værditab de kan få godtgjort via Energistyrelsens kompensationsordninger. Nogle borgere oplever allerede at banken/realkreditinstitutterne ikke vil låne dem penge i deres ejendomme. Mange føler sig tvunget til at udnytte en salgsoption, trods en lav ejendomsvurdering, og dermed sælge deres boliger, da alternativet kan blive økonomisk stavnsbinding.

Borgere som bor længere væk end 6 x møllehøjden, f.eks. i Svinninge og Hørve, er bekymret for at deres ejendomme også vil falde i værdi, men at de ikke vil kunne få kompensation for deres værditab.

Administrationens bemærkninger

Planlægning er som udgangspunkt erstatningsfri regulering. Det betyder, at selv om borgere og virksomheder kan blive påvirket økonomisk af en ny eller ændret lokalplan, f.eks. fordi ejendomsværdierne kan påvirkes negativt af en planlagt ændret anvendelse af nærliggende ejendomme, så medfører lokalplanlægningen ikke en forpligtigelse til at betale erstatning til de omkringboende.

For at fremme udbygningen af vedvarende energianlæg, har man fra statslig side indført fire kompensationsordninger i forbindelse med opstilling af vedvarende energianlæg, såsom solcelleanlæg og vindmøller. Disse er lovfæstet i Lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven). Det er Energistyrelsen der er myndighed på de fire kompensations- og erstatningsordninger. Det er Taksationsmyndigheden som vurderer værditab på fast ejendom.

4.2 Værditabsordningen er ikke god nok

Flere høringssvar anfører, at Energistyrelsens kompensationsordninger ikke er gode nok, bl.a. fordi Taksationsmyndigheden kun vurderer boligdelen, og ikke andre værdier på ejendommen såsom gårdanlæg, have og naturområder.

Det påpeges også, at Energistyrelsen kun tilbyder vurdering af værditab-/salgsoption til ejendomme inden for en afstand 6 x møllehøjde, selvom undersøgelser af værditab viser, at boliger i en afstand op til 3 km kan tabe ejendomsværdi.

En kritiserer at Energistyrelsen tager betaling for at vurdere værditab/salgsoption for ejendomme udenfor 6 x møllehøjde, samt betaling for at klage. En anden kritiserer ordningens manglende muligheder for at påklage Taksationsmyndighedens vurdering af værditab/salgsoption.

Administrationens bemærkninger

For at fremme udbygningen af vedvarende energianlæg, har man fra statslig side indført fire kompensationsordninger i forbindelse med opstilling af vedvarende energianlæg, såsom solcelleanlæg og vindmøller. Disse er lovfæstet i Lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven). Det er Energistyrelsen der er myndighed på de fire kompensations- og erstatningsordninger. Det er Taksationsmyndigheden som vurderer værditab på fast ejendom.

Borgmesteren har henvendt sig til Energiministeren og realkreditinstitutterne og påpeget det problematiske i, at boliger kan værdisættes forskelligt af Taksationsmyndighed og realkreditinstitut.

4.3 Kommunen skal forholde sig til værditab

Flere anfører, at kommunens undersøgelser ikke tager tilstrækkeligt hensyn til værditab på boliger. Der efterspørges, at kommunen undersøger og forholder sig til ejendomsværditab i området, som følge af vindmølleprojektet. Flere høringsvar henviser til en rapport og en videnskabelig artikel vedr. værditab i forbindelse med vindmøller. Møllestop 4520/4534 med flere har med udgangspunkt i energistyrelsens rapport beregnet et samlet værditabet for 1.901 boliger i en radius på 3 km fra Sandby Vindpark. Hvis værditabet er på 10 % af boligernes værdi vil det samlede værditab være på 220 mio. kr. Hvis værditabet er på 3 % af boligernes værdi vil det samlede værditab være på 66 mio. kr.

Rapporten og den videnskabelige artikel kan findes via følgende links:

"Analyse af vindmøllers påvirkning af priser på beboelsesejendomme", 2016 bestilt af energistyrelsen

https://ens.dk/sites/default/files/media/documents/2024-11/analyse_af_vindmoellers_paaavirkning_af_priser_paa_beboelsesejendomme_2016_04_05.pdf

Link til abstract af Århus Universitetets videnskabelige artikel "Wind Turbines, Shadow Flicker, and Real Estate Values" (Andersen, Carsten og Hener, Timo)

<https://ssrn.com/abstract=4636007>

Administrationens bemærkninger

Energistyrelsen og Taksationsmyndigheden afgør, hvilke ejendomme der vil blive kompenseret og hvor meget. Administrationen kan ikke vurdere, hvor mange der vil blive kompenseret eller hvor meget. Værditab er ikke et hensyn, der må varetages med afgørelser efter Planloven eller Miljøvurderingsloven. Det betyder, at kommunens administration ikke må tillægge værditab betydning i afgørelser med hjemmel i disse lovgivninger.

Værditab på fast ejendom er ikke omfattet af det brede miljøbegreb i Miljøvurderingsloven. Miljøvurderingsloven fokuserer primært på miljømæssige faktorer som f.eks. biologisk mangfoldighed, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, landskab og kulturarv. Økonomiske aspekter som værditab på fast ejendom falder uden for lovens miljøbegreb.

Ved lokalplanlægning skal kommunen tage hensyn til en række lovlige faktorer, som er fastlagt i Planloven. Økonomiske hensyn, såsom værditab på fast ejendom, er ikke et lovligt hensyn. Holbæk Kommunes borgmester har henvendt sig til Energiministeren og realkreditinstitutterne og påpeget det problematiske i, at boliger kan værdisættes forskelligt af Taksationsmyndighed og realkreditinstitut.

4.4 Medejskab dækker ikke tab i ejendomsværdi

Et høringsvar vedrører opstillers tilbud om at kunne købe andele i projektet. Her påpeges, at hvis man benytter sig af tilbuddet, bliver man medejer og kan dermed ikke få compensation/erstatning for værditab. Udbyttet vil heller ikke kunne dække ejendomsværditabet, da opstiller kun udbyder 10% af projektet.

Administrationens bemærkninger

Opstillers tilbud om, at naboer kan købe andele i et VE projekt er et privatretsligt forhold. Om opstiller ønsker at sælge andele er valgfrit, og om naboerne ønsker at købe andele er valgfrit. Administrationen opfordrer opstillere af VE anlæg gør sig umage med at sikre en lokal forankring af deres projekter, men der er ikke hjemmel i lovgivningen til at kræve hverken dette eller økonomisk erstatning, ejerandele eller lign. Se evt. Udkast til vedledning om lovlige hensyn ved planlægning for VE-anlæg: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/69215>

4.5 Grøn Pulje erstatter ikke tabt ejendomsværdi

Et høringssvar stiller sig kritisk overfor Grøn Pulje ordningen, da de økonomiske gevinster ved Grøn Pulje ikke nødvendigvis eller tilstrækkeligt gavner de lodsejere, der bliver berørte af tabt ejendomsværdi.

Administrationens bemærkninger

Tre ud af de fire kompensationsordninger; værditabs-, salgsoptions, og bonusordningen, henvender sig primært til naboejendomme inden for en afstand på 6 x møllehøjde. Den fjerde ordning, Grøn Pulje, er den eneste af ordningerne, som ikke er en kompensation til individuelle ejendomssejere, men en fælles pulje penge, som kan søges til projekter til gavn for lokalsamfundet. Det kan fx være shelterpladser, skovrejsning, cykelstier, en idrætshal eller forsamlingshus. Energistyrelsen er myndighed på ordningen, men har lagt det ud til kommunerne at administrere/uddele Grøn Pulje-midler fra de VE-anlæg der sættes op i deres kommune. Midlerne i Grøn Pulje skal uddeles af Udvalget for Klima, Miljø og Natur på baggrund af ansøgninger fra borgere, erhvervsliv og foreninger. Kommunen kan ikke selv søge om midlerne i Grøn Pulje. Man kan læse Holbæk Kommunes retningslinjer for [Grøn Pulje her](#).

4.6 Uretfærdig fordeling af værdier

Mange udtrykker en holdning om, at det er uretfærdigt at én opstiller tjener en masse penge på vindmølleprojektet på bekostning af mange naboer og lokalsamfundet, som bl.a. får værditab, natur- og landskabsforringelser, støj, skyggekast, nedsat livskvalitet og helbred og bliver stavnsbundet. Få spørger til, om Mejnertsen har den nødvendige økonomi til at opkøbe alle deres ejendomme, hvis de vælger salgsoption.

Administrationens bemærkninger

Holbæk Kommune behandler konkrete ansøgninger om planlægning for vindmøller, uanset om ansøger er en privat lodsejer, et stort internationalt energiselskab eller et lokalt energifællesskab mellem mange lokale lodsejere. Det er opstillers ansvar at sikre, at vedkommende har den nødvendige økonomi til at gennemføre projektet og leve op til gældende lovgivning, vilkår og herunder hans forpligtelser i forhold til VE-lovens kompensationsordninger.

4.7 Tab af herlighedsværdi og fremtidig udvikling

Flere beskriver, hvad de sætter pris på ved området i dag, og udtrykker en bekymring for de konsekvenser vindmøllerne vil have for lokalområdets nuværende herlighedsværdier og fremtidige udvikling. Det er værdier som ikke kan gøres op i kroner og øre, men værdier der gør at området opleves som et godt sted at bo. Flere anfører, at vindmøllerne både vil betyde et tab i forhold til områdets bo-, herligheds-, og ejendomsværdier. Tilsammen vil det gøre området mindre attraktivt at blive boende i og flytte til, og dermed have negative konsekvenser for områdets fremtidige udvikling.

Administrationens bemærkninger

Moderne vindmøller er så høje at uanset hvor de placeres vil de kunne opleves i det omkringliggende landskab. Administrationen anerkender, at støj og skyggekast fra vindmøllerne og den ændrede udsigt kan påvirke ens oplevelse af landskabet og boligforhold. Det er også derfor disse behandles i miljøkonsekvensrapporten. Administrationen kan ikke udelukke, at vindmølleparken kan medføre ændringer i til- og fraflytningsmønstret i lokalområdet.

4.8 Administrationens indstilling

Administrationens indstiller ingen ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 4.

5 Overordnet planlægning

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 2, 3, 4, 7, 9, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 46, 5, 53, 54, 55, 62, 63, 64, 65, 68, 70, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 82)

5.1 Begrundelser for placering af møllerne efterlyses

Mange ønsker, at vindmøllerne placeres andetsteds. Der spørges til, hvorfor det er en god idé at placere vindmøllerne lige her, og hvorfor det er en god idé, at det er vindmøller. Mange bemærker at der ikke er givet nogen saglige eller rationelle begrundelser for placering af møllerne netop der og placeringen af vindmøllerne bygger kun på afstandskravet til beboelse på 4 x møllehøjde. Få mener, at kommunen bør stille krav om, at der ikke må stilles møller nærmere beboelse end 10 x møllehøjde samt at VE-anlæg bør sættes op i tyndere befolkede områder. Få spørger hvorfor møllerne ikke kan sættes op i Hagested. En mener, at en lodsejer ved Tølløse har tilbudt et stykke jord, hvor der ikke er så mange naboer, der vil blive generet.

Administrationens bemærkninger

Udpegnings af områder til vindmøller

Klimastrategien Holbæk 2050 fastlægger målsætninger for både sol og vind ud fra hensyn til bl.a. kommunens forbrug og forsyningssikkerhed. Det fremgår af kommuneplanens udpegninger, at der er færre steder, hvor det er muligt at placere vindmøller end solceller. Sandby er et af de få steder, det er muligt.

Afstandskrav

Lovkravet, om at der ikke må opstilles vindmøller nærmere beboelse end 4 gange vindmøllens totalhøjde, har stor indflydelse på, hvor der kan stilles vindmøller op. Særligt på Sjælland, hvor der generelt er kortere afstand mellem boligerne, er der begrænsede arealer som lever op til lovkravet og dermed muliggør, at der kan stilles vindmøller op. Lovkravet betyder, at vindmøller typisk bliver placeret i de mest tyndt befolkede områder. Men det er ikke den eneste faktor, der har betydning for hvor der kan opstilles vindmøller. Placeringen af VE anlæg må fx heller ikke være i strid med nationale interesser såsom bevaringsværdige landskaber, fredninger, naturbeskyttelse eller lign.

Holbæk Kommune er forpligtet til at administrere inden for gældende dansk lovgivning. Ifølge bekendtgørelse om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller må kommunen ikke stille skærpede krav til afstand til beboelse fra vindmøller eller lave generelle bestemmelser der begrænser vindmøllehøjden. Se:

Bekendtgørelse om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller

Vindmøller ved Tølløse og Hagested

Der er allerede igangsat en planproces for 5 nye vindmøller ved Hagested, Holbæk Nord Vindpark. Kommunen har i øjeblikket ikke modtaget ansøgninger om vindmøller ved Tølløse. Til gengæld er der politisk prioriteret igangsætning af planlægning for to solcelleanlæg syd for Tølløse. Det ene ved Bukkerup og det andet ved Tysinge Mose.

5.2 U hensigtsmæssig placering af møllerne

- Den foreslåede placering egner sig ikke til vindmøller og kan ikke være rentabel, når det er nødvendigt at indføre vindmøllestop af hensyn til flagermus, skyggekast, overproduktion og når Tyskland betaler danske møller for at stå stille.
- Mange påpeger, at placering vest for Sandby betyder, (1) 30-40 % vestenvind p.a. gør at støjen ofte vil ramme Sandby/mange, (2) med solnedgang i vest, vil mange boliger påvirkes af skyggekast. Placeringen af møllerne i lavtliggende terræn er dårlig, da udover dårlige vindforhold også gør det nødvendigt med enorme fundamenter/piloting.
- En bemærker, at det fremgår af materialet, at der er gode forbindelser til tilkobling på det offentlige elnet og spørger til hvordan det kan passe, når der er 4 forslag i spil til kabelføring.

- Vindmøllerne er placeret i et vindsvagt område, og møllerne internt vil skabe læ for hinanden, da vindretningen i Danmark oftest er fra SV, hvilket svarer til vindmøllernes linje. Kommunen har ikke forholdt sig godt nok til at vindressourcerne kunne udnyttes bedre ved at placere møllerne et andet sted.
- En påpeger, at der i lokalplanen bør redegøres for anlæggets ydelse og stilles krav om, at VE-anlæg ikke må opstilles, med mindre at det kan påvises at opstillingen er optimal for anlægstypen, samt at alle begrænsende faktorer for anlæggets produktion skal være redegjort for i projektet – ikke kun bakker/landskab, men også bygninger, træer mv.
- En påpeger, at den angivne en potentielle produktion på 38.000 MWh fra de tre møller er fra det oprindelige forslag, hvor møllerne stod med større afstand. De yderste møller er sidenhen trukket tættere på den midterste pga. udfordringer med vingeoerslag og manglende naboaftaler, så møllerne giver mere læ for hinanden og dermed en mindre produktion. Der er ikke udført en opdateret produktionsberegning som grundlag for beslutningen om at gå videre med planarbejdet. Det er stærkt kritisabelt at planarbejdet foregår på et forkert/falsk grundlag.

Administrationens bemærkninger

Møllestop

Hvorvidt vindmøllerne er rentable eller ej pga. møllestop er et privat økonomisk anliggende, som kommunen ikke kan tage hensyn til. Af hensyn til den miljømæssige påvirkning fra vindmøller, så er det ikke ualmindeligt at vindmøller er stoppet i perioder af hensyn til fx skyggekast eller flagermus. Møllestop kan være en forudsætning for at vindmøllerne kan etableres.

Vindforhold og jordbundsforhold

Placering af vindmøllerne er i overensstemmelse med udpegningerne i Kommuneplan 2024. Udpegningerne i kommuneplanen tager ikke hensyn til vindforhold, men afstand til boliger, landskabsudpegninger, fredninger m.m. I miljøvurderingens afsnit 7.4 belyses vindmøllernes påvirkning fra støj og skyggekast på de nærmeste boliger. Støjbelastningen på boliger er i forhold til vindretning beregnet som worst-case, således, at der tages udgangspunkt i mest mulig vind fra alle retninger. Skyggepåvirkningen af den enkelte bolig medtager dog forhold omkring fremherskende vindretning og -hastighed fordi det har betydning for det antal timer den enkelte bolig forventes at blive påvirket af skygge.

De geotekniske forstudier indikerer ikke, at der skal pilotes eller at der skulle være særligt ugunstige jordbundsforhold, hvorfor der i kan tages udgangspunkt i standard dimensioner for fundamenter til vindmølletypen.

Tilslutning til elnet

Ansøger har været i dialog med Cerius, som angiver, at vindmøllerne enten vil skal nettilsluttes til transformerstationen ved Svinninge eller højspændingsstationen ved Torslunde. Først når der er vedtaget plangrundlag for vindmøllerne og er udstedt §25 tilladelse til det samlede projekt, vil ansøger få endelig besked om, hvilken station anlægget skal tilsluttes. I miljøkonsekvensrapporten er to forskellige ruter til hver el-station, i alt fire ruter, vurderet. For at den endelige kabelforbindelse kan realiseres, forudsætter det, at ansøger indgår aftale med de berørte lodsejere.

Vindressourcer

Vindmølleprojektets tre vindmøller er placeret optimalt i det område der er til rådighed, ud fra vindforhold, matrikulære forhold, afstande til omkringliggende beboelse, kumulative støjforhold samt arealmæssige bindinger og udpegninger. Projektet medfører dermed for opstiller den optimale produktion for denne valgte placering i Holbæk Kommune. Der er ikke lovmæssige krav om en bestemt vindeffektivitet i forbindelse med opstilling af vindmøller.

Forhold og krav vedr. anlæggets ydelse kan ikke reguleres med Planloven, men det skal indberettes ved vedtagelse af lokalplaner for VE-anlæg. Miljøkonsekvensrapporten har redegjort for vindmøllernes forventede produktion på den konkrete placering. Der er ikke lovmæssige krav om en bestemt vindeffektivitet i forbindelse med opstilling af vindmøller.

Der er i forbindelse med miljøvurderingen udført en produktionsberegning på baggrund af de tre mølleplaceringer der er sikret i lokalplanen. Produktionen er her opgjort til 37.981,7 MWh/år eller 41.089,5

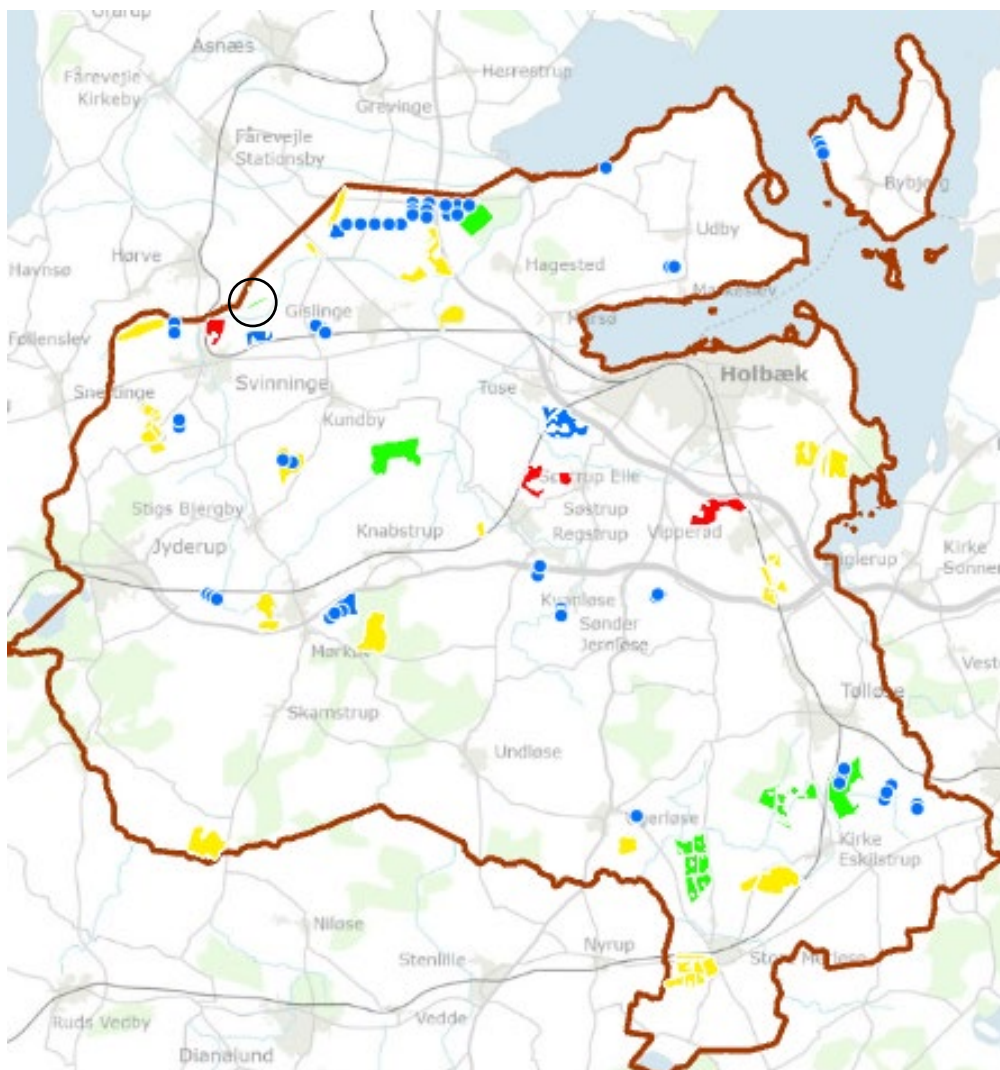
MWh/år uden tab. I forbindelse med den oprindelige ansøgning, hvor de tre vindmøller var placeret med en større indbyrdes afstand, blev produktionen opgjort til 38.544,5 MWh/år eller 41.103,9 MWh/år.

5.3 Området er mættet med VE-anlæg

Mange mener, at området er mættet med VE-anlæg og at Sandby bliver lukket inde af vindmøller. Kommunens VE anlæg bør fordeles mere ligeligt ud i kommunen, så det ikke går udover de samme borgere hver gang. En foreslår at fjerne vindmølleudpegningen fra kommuneplanen, så der ikke igen foreslås møller i området.

Administrationens bemærkninger

Kommunen behandler ansøgninger for VE-anlæg ud fra udpegningerne i kommuneplanen. Det er en politisk beslutning, om der skal opstartes en planproces pba. en ansøgning om planlægning for et VE-anlæg. Derudover er der en række forhold som begrænser hvor VE-anlæg kan placeres bl.a. lovkrav, beskyttelser, fredninger og nationale interesser. På kortet herunder ses fordelingen af VE-anlæg i kommunen.

Blå er eksisterende eller planlagte anlæg. Grøn er VE-anlæg der er igangsat planprocesser for. Rød er ansøgninger der har fået afslag. Gul er ansøgninger om VE-anlæg der afventer politisk stillingtagen. Vindmøllerne ved Sandby er markeret med en sort cirkel.

Vindmølleudpegningerne i kommuneplanen sker på baggrund af lovgivningsmæssige og objektive kriterier for, hvor det er muligt at opstille vindmøller. Hele kommunen vurderes ud fra de samme kriterier. Opstilling af

vindmøller er en national interesse og det vurderes ikke muligt at undlade at udpege arealer til mulig opstilling af vindmøller.

5.4 Hensyn til Odsherred Kommune

Flere er imod placering af vindmøllerne så tæt på kommunegrænsen fordi Odsherred Kommunes borgere vil blive påvirket af projektet. Flere mener, at VE-projekter bør placeres, så de primært påvirker kommunens egne borgere. En bemærker, at lokalplansforslaget for vindmølleparken er i strid med Odsherreds Kommuneplan, da denne ikke tillader vindmøller i Hørveområdet

Administrationens bemærkninger

Særligt på Sjælland, hvor der generelt er kortere mellem boligerne, er der begrænsede arealer, som muliggør at der kan stilles vindmøller op. Derfor vil vindmøller typisk også blive placeret i de mest tyndt befolkede områder. I mange af landets kommuner ligger de tyndt befolkede områder tæt på kommunegrænsen. Dette gælder også for kommunegrænsen mellem Holbæk Kommune og Odsherred Kommune. Begge kommuner har flere VE anlæg tæt på kommunegrænsen ved Lammefjorden, og begge kommuner har inden for de seneste år planlagt/igangsat planlægning for nye VE anlæg tæt på kommunegrænsen.

Lokalplansforslaget er ikke omfattet af Odsherreds Kommuneplan og dennes rammer, da vindmøllerne ikke søges opstillet i Odsherred Kommune. Odsherreds Kommuneplan vil være gældende, såfremt der søges om opstilling af vindmøller i Odsherred Kommune.

5.5 Forslag til alternativer til vindenergi

Mange ønsker, at der i stedet for vindmøller arbejdes videre med andre løsninger såsom skovrejsning, hybridanlæg og solceller. Særlig mange ønsker en solcellepark i stedet for. Få fremkommer med argumenter om at vindenergi er en ustabil energiform, at kommunen ikke er forpligtet til at arbejde for et energimix af solceller og vindmøller, og at vindmøllerne er for store til at have på land, og at de bør placeres til havs eller ved store infrastrukturanlæg. En anfører, at det ikke korrekt, når opstiller hævder, at solcelleanlæg ikke er rentabelt. En mener, at kommunen bør bruge sine ressourcer på at ændre de administrative regler for opsætning af solcelleanlæg på offentlige bygninger.

Administrationens bemærkninger

Kommunen behandler konkrete ansøgninger fra lodsejer om planlægning for vindmøller ved Sandby, som er indenfor et af kommunens få interesseområde for vindmøller udpeget i kommuneplanen.

Det er vurderet på nationalt plan, at etablering af landvindmøller og solcelleanlæg er med til at sikre elforsyningsikkerhed og et optimalt energimix. Det er Energistyrelsen, som er den relevante myndighed i forhold til de overordnede målsætninger i forhold til elforsyningsikkerhed og energimix.

Klimastrategien Holbæk 2050 fastsætter en målsætning om 70% CO₂-reduktion i 2030, klimaneutralitet i 2045, 110 % CO₂-reduktion i 2050, og hvordan der skal opnås øget klimarobusthed samt øget biodiversitet. Klimastrategien er således, sammen med underliggende sektorplaner, helt centrale for den grønne omstilling i Holbæk Kommune. Kommunens klimastrategi fastlægger målsætningerne for både sol og vind ud fra hensyn til bl.a. kommunens forbrug og forsyningsikkerhed.

Med den teknologiske udvikling er vindmøller blevet større, har ændret proportioner og er blevet mere effektive. Ser man på de vindmølleparker der er planlagt for i Danmark siden 2020, er stort set alle nye landvindmøller 150m eller højere. I forbindelse med Kommuneplan 2024 er retningslinjerne for vindmøller opdateret i forhold til [Statens interesse i forbindelse med kommuneplanlægning](#) om at der skal sikres muligheder for etablering af tidssvarende vindmøller. Bekendtgørelse om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller forbyder kommunerne at fastlægge en maksimal højde på, hvilke vindmøller man vil behandle.

I forhold til at ændre og påvirke national lovgivning, så er det en politisk beslutning hvilke formål Holbæk Kommunens ressourcer skal anvendes til.

Ift. solceller på tagflader, så er administrationen enig i at det vil være optimalt at mest mulig solenergi produceres fra tagfladerne. I målsætningen i klimastrategien er der ikke skelnet imellem om det kommer fra solceller fra taget eller fra marker, men målsætningen for VE-produktion kan langt fra alene opfyldes med solceller på tagene. Kommunen sætter selv solceller op på egne byggerier ved nybyggeri og større renoveringer i videst muligt omfang, og det undersøges hvordan kommunen kan få flere solceller på sine eksisterende bygninger, men det er desværre mere kompliceret at få gennemført pga. særlige kommunale lovrammer. Ift. solceller på private tage har Kommunalbestyrelsen lavet en principbeslutning om at der i videst muligt omfang skal gives tilladelse til det, men det er ikke muligt at sætte som krav og beror på en konkret vurdering.

5.6 Nationale klimamål er nedjusteret

Få påpeger, at Klima- og Energiminister Lars Aagaard (M) selv har nedjusteret regeringens målsætning om en firedobling af udbygning af solceller og vindmøller på land inden udgangen af 2030. Kommunen bør derfor gøre det samme.

Administrationens bemærkninger

I forbindelse med revisionen af Holbæk 2050, så har Kommunalbestyrelsen ligeledes reduceret målsætningen for produktionen af strøm fra vindmøller fra 335 GWh til 250 GWh. For at nå målsætningen er der stadig et behov for etablering af yderligere vindmøller i Holbæk Kommune.

5.7 Manglende kapacitet i el-nettet

Mange påpeger, at der ikke er kapacitet i det eksisterende elnet til at håndtere strømmen fra vindmøllerne. Flere bemærker, at overproduktion/belastningen af el-nettet medfører, at der jævnligt slukkes for allerede opstillede vindmøller i området. Den uudnyttede produktion bør udnyttes, før der opstilles flere vindmøller. Elnettet er allerede fuldt udnyttet i området, da der i Holbæk Kommune produceres mere strøm, og der henvises til Green Power Danmarks geozonekort pr. 210225. Det var også statens argument, da Holbæk Kommune ansøgte om en energipark i Lammefjorden.

Administrationens bemærkninger

Energinet, som ejer og driver dansk energiinfrastruktur, har meddelt opstiller, at de godt kan aftage strømmen fra vindmøllerne. Målsætningerne i Klimastrategien Holbæk 2050 er at være selvforsynende med el fra solceller og vindmøller i 2030.

Geozonekortet er et værktøj, der bruges til at fastlægge standardtilslutningsbidrag for elproducenter, der ønsker at tilslutte deres anlæg til det kollektive elnet. Geozonekortet opdeler Danmark i forskellige geozoner baseret på udvekslingen af elektricitet mellem distributionsnettet og transmissionsnettet

Formålet med Geozonekortet er at skabe klarhed for elproducenter om, hvor det er billigst og dyrest at tilslutte deres anlæg

Kortet hjælper med at sikre, at tilslutningsbidragene er geografisk differentierede og afspejler de faktiske omkostninger ved at tilslutte til elnettet. Geozonekortet viser således udvekslingen imellem transmissions- og distributionsnettet i et bestemt geografisk område. Kortet kan ikke bruges til at sige noget om forholdet imellem produktion og forbrug i hele kommunen og derfor heller ikke noget om kommunens ambitioner om selvforsyning af strøm fra vindmøller og solceller som er fastlagt i Holbæk 2050.

5.8 Placer møllerne ved erhvervsområde ved Snævre

Få hævder, at ingen i lokalområdet vil få glæde af strømmen, da opstiller selv skal bruge den til sin industripark Snævre. Kommunen vil dermed heller ikke opnå en CO2 reduktion eller omstilling fra fossil til grøn energi. Vindmøllerne bør i stedet placeres ved opstillers erhvervsområde ved Snævre, så strømmen bliver produceret der hvor den skal bruges, og opstiller selv får gerne fra møllerne.

Administrationens bemærkninger

Det er den samlede elproduktionen i Danmark, som skal omstilles fra fossil strøm til grøn strøm i 2030. Strømmen bliver transporteret fra vindmøllerne til forbrugerne via elnettet. Forbrugerne kan være både husstande og erhverv. Det er Holbæk Kommunes ambition, at alt strøm skal være grøn i 2030.

Strømmen fra vindmølleprojektet i Sandby skal leveres til det offentlige el-net. Der er derfor ikke nogen teknisk sammenhæng imellem projektet i Sandby og et eventuelt erhvervsområde i Snævre. Kommunen har ikke modtaget en konkret ansøgning om planlægning, og der foreligger ikke et plangrundlag for erhvervsarealet i Snævre. På den baggrund har administrationen ikke et sagligt grundlag for at kunne redegøre for områdets energiforbrug. Derudover vil et evt. erhvervsområde ved Snævre kunne etableres uden vindmøllerne ved Sandby, og omvendt. De to projekter vurderes derfor ikke at være et samlet projekt, hverken efter Planloven eller Miljøvurderingsloven. Kommunen ser ingen sammenhæng mellem de to sager, udover at lodsejer er den samme.

5.9 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller ingen ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 5.

6 Kommuneplan og lokalplan

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 3, 4, 8, 12, 20, 21, 25, 26, 29, 34, 37, 44, 46, 55, 56, 63, 64, 70, 75, 76, 78)

6.1 Vindmøller i strid med retningslinjer for kulturmiljø

Mange mener, at vindmøllerne vil påvirke områdets kulturhistoriske værdier og Sandby som værdifuldt kulturmiljø negativt. Flere påpeger, at vurderingen af påvirkningen af kulturmiljøet er ikke korrekt, og at det hertil er i strid med kommuneplanens retningslinje 1.4.1 (kulturmiljø) at opsætte vindmøller, fordi de vil forringe oplevelsen af kulturmiljøet væsentligt. En henviser til, at Sandby er udpeget som et værdifuldt kulturmiljø, og at der ved opførelse af bygninger, tekniske anlæg mv. i synlig kontakt med de udpegede kulturmiljøer skal vises særlige hensyn overfor områdets oplevelses- og fortælleleværdi.

Administrationens bemærkninger

Der fremgår af kommuneplanens retningslinje 1.4.1, at der indenfor udpegningen bl.a. ikke må placeres tekniske anlæg, der forringer oplevelsen og forståelsen af kulturmiljøet væsentligt. Det fremgår af miljøvurderingsrapportens afsnit 11.4, at de nye vindmøller opstilles udenfor de tre kulturmiljøer ved hhv. Sandby, Kundby og Vallekilde landsbyer. Det nærmeste af disse er Sandby, der ligger ca. 1 kilometer fra projektområdet. De tre udpegninger omhandler blandt andet bebyggelsesstrukturer, bevaringsværdig arkitektur og sammenhæng mellem bebyggelse og det omkringliggende landskab, hvilket ikke er forhold der vil blive påvirket af vindmøllerne. Placering af vindmølleanlægget vil dermed ikke have en påvirkning på de bærende elementer i de værdifulde kulturmiljøer der findes inden for nærzonen i henhold til Kommuneplan 2024.

6.2 Afstand mellem møller i strid med kommuneplan

Mange bemærker, at vindmøllerne er i strid med retningslinje 8.1.4 i kommuneplan 2021 vedr. indbyrdes mølleafstand på 3-5 x rotordiameteren. Det påpeges, at den reducerede afstand vil give dårligere udnyttelse af vinden, der efterlyses faglige argumenter for at tillade dette og det foreslås, at der opstilles to møller i stedet, eller at opstiller opnår aftale med naboer om vingeoverslag.

Administrationens bemærkninger

Det fremgår af retningslinje 8.1.4 i kommuneplan 2021, at vindmøller skal placeres med en indbyrdes afstand på 3-5x rotordiameteren. Retningslinjen fastsætter også, at retningslinjen ikke gælder, hvis en VVM-redegørelse kan dokumentere, at en anden indbyrdes afstand er nødvendig og hensigtsmæssig.

Sandbymøllerne vil stå i en afstand af 2,35 x rotordiameteren.

Formålet med retningslinjen er at sikre, at vindmøller opstilles i et let opfatteligt geometrisk mønster, og dermed opfattes som et samlet anlæg, jf. "vejledning om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller"

På baggrund af beskrivelser, visualiseringer og landskabsvurderinger i miljøvurderingens kapitel 5 og 11 er det vurderet, at det ikke har en visuel betydning, at afstanden mellem vindmøllerne er mindre end foreskrevet. Det vurderes altså, at selvom afstanden mellem møllerne mindskes, vil de stadig fremtræde som et sammenhængende anlæg af vindmøller på linje, adskilt fra områdets øvrige vindmølleanlæg.

Retningslinje 8.1.10 i kommuneplan 2021 ikke videreført til kommuneplan 2024, men erstattet af en ny:

Store vindmøller i et interesseområde for store vindmøller skal placeres på en ret linje eller i et let opfatteligt geometrisk mønster med lige stor afstand imellem møllerne. Retningslinjen gælder ikke, hvis en VVM-redegørelse kan dokumentere, at en anden indbyrdes afstand er nødvendig eller hensigtsmæssig.

Produktionen fra et vindmølleanlæg afhænger af en række forhold, herunder rotordiameter, navhøjde, vindmøllernes indbyrdes afstand, samt i hvilken retning en møllerække er orienteret i forhold til de fremherskende vindretninger. Ved udformning af et vindmølleprojekt afvejes de nævnte forhold således at vindmølleanlægget tilpasset optimalt til den konkrete placering.

Der er i forbindelse med miljøvurderingen udarbejdet en produktionsberegning på baggrund af de tre mølleplaceringer der er sikret i lokalplanen. Produktionsberegningen viser at der er et minimalt tab ved at opstille de tre vindmøller med en reduceret indbyrdes afstand.

6.3 Forhold mellem navhøjde og rotordiameter i strid med kommuneplan

Mange bemærker, at vindmøllerne er i strid med retningslinje 8.1.10 i kommuneplan 2021 vedr. for forholdet mellem navhøjde og rotordiameter. Der efterlyses argumenter for at ændre krav til forholdet mellem navhøjde og rotordiameter.

Administrationens bemærkninger

Det fremgår af Retningslinje 8.1.10 i kommuneplan 2021, at "på store vindmøller i interesseområder skal forholdet mellem navhøjde og rotordiameter være mellem 1:1,1 og 1:1,35."

Sandbymøllernes forhold mellem navhøjde og rotordiameter er 1:1,66.

Planlægning for tidssvarende vindmøller er en national interesse. Kommunen er forpligtet til at arbejde for de nationale interesser. Udviklingen er gået i retning mod større vindmøller. Samtidig har vindmøllernes proportioner også ændret sig, hvilket er med til at gøre dem mere effektive. Vindmøller produceres derfor med andre proportioner i dag. Derfor er retningslinje 8.1.10 i kommuneplan 2021 ikke videreført til kommuneplan 2024.

6.4 Bemærkninger til kommuneplantillæg

En påpeger, at der i kommuneplantillægget i afsnittet om værdifulde kulturmiljøer står, at "Lokalplanområdet ligger i..." og spørger, om der ikke menes rammeområdet.

Administrationens bemærkninger og indstilling

Ja, det er det der menes. Administrationen indstiller at "Lokalplanområdet" rettes til "rammeområdet".

6.5 Bemærkninger til lokalplan

En spørger til, hvorfor det i lokalplanen oplyses, at vindmøllerne forventes at kunne forsyne omkring 10.000 husstande, samt, at hvis møllerne kan spare en udledning på 5.400 tons CO₂ om året skal det være et krav i lokalplanen.

Administrationens bemærkninger

Strømproduktionen omregnes til antal husstande er for at anskueliggøre hvad 13,5 MW svarer til. Der er ikke hjemmel i Planloven til at stille krav til reduktion eller udledning af CO₂.

6.6 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller følgende ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 6, jf. 6.4:

Administrationen indstiller, at "Lokalplanområdet" rettes til "rammeområdet" i afsnittet om værdifulde kulturmiljøer i kommuneplantillægget.

7 Miljøvurdering generelt

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 1, 2, 4, 8, 9, 11, 19, 64, 65, 68, 72, 75, 76, 82)

7.1 Mangelfuld miljøvurderingsrapport

Mange påpeger, at miljøvurderingsrapporten er mangelfuld, fyldt med fejl, at fakta er manipuleret og benytter upålidelige kilder som "viden om vind", samt at regler tolkes og tilsidesættes.

Administrationens bemærkninger

Bemærkninger der specificerer hvori fejl og mangler består, er besvaret indenfor de temaer de hører under. Administrationen er bekendt med at "viden om vind" er understøttet af vindmøllebranchen, men har som overordnet mål at bidrage til, at opstillingen af nye vindmøller i kommunerne sker på et veloplyst grundlag og de benytter videnskabelige artikler og vejledninger fra styrelser som kilder.

7.2 Miljøvurderingen varetager ansøgers interesse

Miljøvurderingen af plan og projekt er bestilt og betalt af opstiller, og udarbejdet af ansøgers rådgiver og er derfor ikke en uvildig undersøgelse.

Administrationens bemærkninger

Miljøvurderingen af projekt skal jf. Miljøvurderingslovens § 20 udarbejdes af ansøger. Det fremgår af PKN afgørelse af 21. oktober 2020, j.nr. 19/04619, at Miljøvurderingsloven ikke indeholder et forbud mod, at der udarbejdes en samlet miljørapport/miljøkonsekvensrapport, som indeholder både en miljøvurdering af planen og af selve projektet. Planklagenævnet finder det afgørende, at de processuelle og indholdsmæssige krav til miljøvurdering af planer er overholdt.

Planklagenævnet bemærkede ligeledes, at miljøvurderingsloven heller ikke indeholder et forbud mod, at en myndighed lader andre parter, herunder f.eks. ansøger eller et konsulentfirma, udarbejde miljøvurderingen af planen. Kommunen skal dog træffe selve afgørelsen om vedtagelse (af planerne og) miljørapporten, og kommunen har ansvaret for, at miljøvurderingen overholder kravene i miljøvurderingsloven.

7.3 Kommunens rolle i miljøvurderingen

Flere hævder, at Kommunen er inhabil i sagen, og der henvises til vejledning til lov om miljøvurdering af planer, programmer og konkrete projekter, afsnit 1.4.3, til Kommunens beskrivelse af processen ved borgermødet den 7/1-25, med punktet "endelig vedtagelse af planen" og at man går videre med planlægningen, selvom projektet i de indledende undersøgelser medfører krav om afværgeforanstaltninger.

Miljøvurderingen og tilhørende undersøgelser lever kun op til de lovpligtige minimumskrav. Beslutninger træffes på baggrund af fejlagtige oplysninger, fx er antallet af boliger der er berettiget til salgsoption forskelligt fra det ENS oplyser.

Administrationens bemærkninger

Den inhabilitet der henvises til i "Vejledning til lov om miljøvurdering" er den situation (miljøvurderingslovens § 40), hvor kommunen både er bygherre og myndighed for et ansøgt projekt. Kommunen er i det konkrete projekt ikke bygherre, og derfor mener administrationen ikke, at der er tale om inhabilitet i myndighedsbehandlingen. I planprocesser arbejdes altid frem mod en politisk behandling af sagen, hvor der kan træffes beslutning om enten at vedtage planen eller at aflyse den. En tidsplan for en planproces viser derfor et tidspunkt, hvor sagen vil blive fremlagt til endelig vedtagelse.

Kommunen er forpligtet til at sikre, at vindmøllerne overholder gældende lovgivning, og har ikke mulighed for at stille skærpede krav til f.eks. støj og skyggepåvirkning.

Kommunen har ikke haft kendskab til det nøjagtige antal boliger, der er berettiget til salgsoption. Det er Energistyrelsen der fastsætter det, og det gjorde de først i forbindelse med borgermødet om værditabsordninger.

7.4 Væsentlighedsbegreb og vurderingskategorier

Få bemærker, at i miljøvurderingsrapporten vurderes møllernes påvirkning at være lille/ lidt negativ, når der samtidig foreslås afværgeforanstaltninger. Der skal samtidig kun foreslås afværgeforanstaltninger, hvis påvirkningen er væsentlig. Der spørges til, hvordan kan det hænge sammen.

Få påpeger at skalaen for vurderingsmetoden er ikke rimelig fordi ingen enkeltstående konsekvens er stor nok til at aflyse projektet. Værste konsekvens er at ændre eller tilføje afværgeforanstaltninger til projektet.

Administrationens bemærkninger

I den vurdering der foretages i miljøvurderingen, tæller eventuelle afværgeforanstaltninger med. Uden afværgeforanstaltning kan der være en negativ påvirkning, og med afværgeforanstaltning kan den ende med at være ubetydelig.

Formålet med miljøvurderinger er at belyse et projekts påvirkninger af det brede miljøbegreb, så Kommunalbestyrelsen træffer beslutninger på et oplyst grundlag. Et projekt kan således medføre en væsentlig negativ påvirkning og stadig godkendes, så længe beslutningen træffes på et oplyst grundlag.

7.5 Sammenlægning af miljøvurdering af plan og projekt

En enkelt nævner, at vurderingerne af plan og projekt er ikke slået sammen. Der er alene udført specifikke vurderinger af de konkrete møllers påvirkninger.

Administrationens bemærkninger

Det er rigtigt, at vurderingen af plan og projekt er næsten identisk, dog er vurderingen af projektet mere detaljeret. Efter de afsnit, hvor der er sammenfald, er der i miljøvurderingsrapporten tilføjet afsnit med titlen "Miljøvurdering af planforslagene".

7.6 Miljøvurdering henviser til forældet lov

Få har bemærket, at der i miljøvurderingen henvises til en gammel lov, LBK nr. 1976 af 27/10/2021 og den gældende er LBK nr. 4 af 03/01/2023.

Administrationens bemærkninger

Det er korrekt og konsekvensrettes i lokalplanen og kommuneplantillægget. Administrationen mener dog ikke, at det har nogen praktisk betydning, idet det udarbejdede materiale også lever op til den gældende lov.

7.7 Kabelforbindelsen er ikke fastlagt

En enkelt gør indsigelse mod, at høringen foretages, før der er afklaring om kabelforbindelsens forløb, og det fulde projekt dermed er præsenteret for parterne.

Administrationens bemærkninger

Kabelforbindelsen kan ikke fastlægges med en lokalplan, men skal miljøvurderes som en del af projektet. Miljøvurderingen kan godt indeholde en vurdering af flere alternativer, uden at fastlægge hvilken der vælges. I miljøkonsekvensrapporten er to forskellige ruter til to højspændingsstationer, i alt fire ruter, vurderet. For at den endelige kabelforbindelse kan realiseres, forudsætter det, at ansøger indgår aftale med de berørte lodsejere.

7.8 Bortskaffelse af affald

En spørger til hvad der sker med affaldet, når møllerne bortskaffes.

Administrationens bemærkninger

Det fremgår af miljøvurderingsrapportens afsnit 5.5, at affaldet/materialerne fra møllerne skal håndteres i overensstemmelse med den på demonteringstidspunktet gældende lovgivning. Dette gælder også, hvis der under driften bliver behov for at udskifte vindmølledele. Det er i dag muligt at genanvende 85-90 procent af vindmøllernes komponenter.

7.9 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller følgende ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 7, jf. 7.6:

Det konsekvensrettes i lokalplanen og kommuneplantillægget, at der henvises til gældende lov, LBK nr. 4 af 03/01/2023 jf. afsnit 7.6

8 Støj og vibrationer

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 3, 4, 11, 12, 25, 26, 27, 28, 29, 45, 53, 61, 63, 64, 67, 70, 72, 75, 76, 82)

8.1 Ønske om skærpede krav og bekymring for sundhedsskadelige effekter

Mange mener ikke, at kommunens undersøgelser tager tilstrækkeligt hensyn til støjgener. Flere påpeger, at støj- og afstandskrav til VE-anlæg bør skærpes. Mange udtrykker bekymring for støj og lavfrekvent støj og sundhedsskadelige effekter heraf, bl.a. nævnes de almene boliger og Plejecenter Bakkegården under 2 km fra møllerne, hvor der bor borgere, som har behov for ro.

Administrationens bemærkninger

Holbæk Kommune er forpligtet til at sikre, at vindmøllerne overholder vindmøllebekendtgørelsens støjgrænser. Kommunen har ikke hjemmel i lovgivningen til at stille skærpede krav til, hvor meget vindmøller må støje. Bolig- og sommerhusområder, daginstitutioner, skoler, plejehjem, kontorer samt rekreative områder betragtes som støjfølsom anvendelse, der har den laveste grænseværdi for støj.

Det fremgår af miljøvurderingsrapportens afsnit 14.4, at flere undersøgelser belyser generne ved at bo i nærheden af vindmøller, men der er endnu ikke fremkommet resultater, der giver anledning til at skærpe grænseværdierne for støj fra vindmøller.

8.2 Håndhævelse af støjkrav

Flere kommer med kritik af, at Holbæk Kommune ikke har stillet krav til opstiller, såfremt efterfølgende støjmålinger ikke opfylder lovkrav, samt at kommunen ikke har handleplaner, der beskytter/sikrer borgere mod støjniveauer over et tilladte niveau.

Administrationens bemærkninger

Der stilles i §25-tilladelsen vilkår (nr. 21 og 22) om, at der skal foretages støjmålinger, når vindmøllerne er sat i drift. Hvis vindmøllerne ikke overholder vindmøllebekendtgørelsens støjgrænser, skal der foretages en tilstrækkelig støjdæmpning til at støjgrænserne overholdes, og ellers skal driften indstilles.

8.3 For positiv vurdering af påvirkning fra støj

En påpeger, at støjpåvirkningen ikke kan vurderes som lille blot fordi den overholder bekendtgørelsens krav. Gjorde den ikke det kunne projektet jo ikke udføres lovligt. Flere mener, at støj er en væsentlig negativ ændring, fordi der ikke er noget støj i dag. Det bemærkes, at lokalplansforslaget ikke stiller krav til støjniveau, og dermed kan det heller ikke have været muligt at udføre en vurdering af planens påvirkning af miljøet.

Administrationens bemærkninger

I driftsfasen vil de nærmeste beboere blive udsat for støj fra vindmøller. Vindmøllestøjen overholder de gældende grænseværdier, hvorfor de fleste mennesker vil opleve støjen som mindre generende eller ikke generende. I miljøvurderingen er denne påvirkning beskrevet som en lille/lidt negativ påvirkning, da projektet vil indebære en lille påvirkning, der ikke vil få væsentlige konsekvenser for det omgivende miljø.

Planloven giver ikke hjemmel til at regulere støj i lokalplaner. Støj fra vindmøller reguleres i Bekendtgørelse om støj fra vindmøller. Når vindmøllerne lever op til bekendtgørelsens krav til støjniveau, kan projektet godt miljøvurderes med den forudsætning. Overholdelsen af vindmøllebekendtgørelsens krav sikres desuden i § 25-tilladelsen.

8.4 Vurdering af påvirkning fra vibrationer

En spørger til, hvad ingen væsentlige gener med vibrationer betyder, og hvordan det er vurderet?

Administrationens bemærkninger

Det fremgår af miljøvurderingens afsnit 7.4, at vibrationer fra de nye vindmøller ikke forventes at give gener for hverken boliger, trafikanter eller ved ophold i nærområdet. Vindmøller i normal drift er dimensioneret til at optage, de vibrationer der fremkommer, når vindmøllen kører. Dette gælder for alle jordbundsforhold, også på den konkrete placering vest for Sandby. Vindmøllen er konstrueret til at optage vibrationer under drift. Ved øgede/unormale vibrationer standes vindmøllen omgående, og fejl udbedres, inden de sættes i drift igen. De lokale jordbundsforhold medfører ikke øget risiko for de omkringboende.

8.5 Mangelfulde støjberegninger

Flere bemærker, at lavfrekvenszonen er på 3-3,5 km, men kun er blevet belyst i 6-8 x møllehøjde, hvorfor støjpåvirkningen af Hørves indbyggere mangler at blive belyst. Få nævner, at påvirkning fra lavfrekvent støj ikke er klarlagt entydigt, fordi den lavfrekvente støj kun er beregnet for indendørs arealer ved vindhastigheder på hhv. 6 og 8 m/s samt at støjberegningerne ikke medtager justering ift. hvad husene er bygget af.

Administrationens bemærkninger

Beregning af den kumulative lavfrekvente vindmøllestøj ved de omkringliggende naboer er beregnet i henhold til støjbekendtgørelsen for vindmøller. Resultatet for de 29 naboer, der indgår i beregningen, viser at de tre mest belastede naboer vil modtage i spændet 13,8-15,3 dB(A) ved 6 m/s og 15,0-16,6 dB(A) ved 8 m/s. Hvilket betyder at der vil være en margin til støjbekendtgørelsens grænseværdi ved 20 dB(A) på minimum 3,4-5,0 dB(A) for de tre naboer. For de øvrige 26 naboer viser beregningerne en margin til støjbekendtgørelsens grænseværdi ved 20 dB(A) på minimum 7,4-11,3 dB(A). Da grænseværdierne for den lavfrekvente støj overholdes med en god margin på minimum 3,4 dB(A), vurderes støjniveauet ikke at medføre konsekvenser for menneskers sundhed. Den samlede vurdering er derfor anført til lille/lidt negativ.

Støjpåvirkningen af Hørves nærmeste indbyggere er ikke beregnet selvstændigt i forbindelse med miljøvurderingen, men med en afstand på minimum 1,6 km fra nærmeste vindmølle vil den lavfrekvente støjpåvirkning ligge væsentligt under de beregnede værdier for de naboer der ligger længst væk fra møllerne. Dette gælder eksempelvis nabobolig L26 (Næbbevej 12, 1,2 km fra nærmeste vindmølle) der har en margin til støjbekendtgørelsens grænseværdi ved 20 dB(A) på minimum 11,1 dB(A).

8.6 Efterspørger uvildige undersøgelser

Flere bemærker, at der i miljøvurderingen indgår data og støjberegninger fra mølleopstillerne, som ikke er udfordret af uvildige og spørger til om det er tilstrækkeligt grundlag at træffe beslutning på.

Administrationens bemærkninger

Miljøvurderingsloven stiller ikke krav om efterprøvning af f.eks. beregninger i forbindelse med miljøvurdering. Miljøvurderingslovens § 20 stk. 6 fastlægger at *Bygherren skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten, jf. stk. 1, er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter*. Ud fra det fremsendte har administrationen vurderet, at det fremsendte materiale er af tilstrækkelig kvalitet til at belyse de forventede væsentlige konsekvenser ved projektet. De fleste konsulenter i Danmark anvender WindPRO til beregninger for vindmølleprojekter. Der er dog ingen krav til hvilken software der anvendes. Der er derimod metodekrav, og det er denne metode som WindPRO-softwaren er optimeret til at følge. Alle oplysninger der er vendt i beregningerne, er tilgængelige i de beregningsbilag der er vedlagt miljørapporten. Det drejer sig eksempelvis om koordinater på vindmøller og beregningspunkter, fabrikant garanterede kildestyrker i henhold til mølletyper og vindhastigheder. Ved at anvende disse oplysninger og de fastlagte beregningsmetoder vil det være muligt at efterprøve beregningerne og dermed opnå samme resultat som de udarbejdede beregningsbilag.

8.7 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller ingen ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 8.

9 Skyggekast

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 4, 12, 25, 26, 28, 29, 46, 53, 61, 64, 67, 70, 72, 75, 76, 78)

9.1 Ønske om skærpede krav og bekymring for sundhedsskadelige effekter

Mange udtrykker bekymring for skyggekast, lysrefleksioner og den forringelse af livskvalitet det kan medføre. Flere mener at skyggekast bør undgås helt, da VVM-rapporten siger at skyggekast er stressende. Naboer bør ikke udsættes for skyggekast mere end nogle minutter pr. dag, hvor miljøvurderingen viser, at nogle kan blive påvirket af skyggekast 1 time pr. dag mellem kl. 18 og 20:30 fra april til september. Flere mener, at man ikke har forholdt sig kritisk til de ulemper, som projektet vil medføre for borgerne, så længe opstiller skriver, at man vil overholde lovens mindstekrav til eksempelvis skyggekast.

Administrationen bemærkninger

Der er ikke fastsat danske grænseværdier for generne fra skyggekast, men det anbefales fra Plan- og Landdistriktsstyrelsens side, at det ved planlægningen for vindmøller sikres, at nabobeboelser ikke påføres et samlet skyggekast i mere end 10 timer om året, beregnet som reel skyggetid. Hvis en vurdering viser, at den bedst egnede placering medfører, at de anbefalede 10 timers maksimale skyggekast ikke kan overholdes, bør der iværksætte tiltag til at nedbringe den beregnede reelle skyggetid til maksimalt 10 timer/ år. Der er i § 25-tilladelsen fastsat vilkår om at standse vindmøllerne på kritiske tidspunkter, på baggrund af miljøkonsekvensrapportens beregninger og vurdering, så ingen bolig udsættes for mere skyggetid end 10 timer om året. Se vilkår nr. 17-19:

- omkringliggende boliger må maksimalt udsættes for 10 timers skyggekast om året (beregnet som reel skyggetid med WindPro (Shadow) eller tilsvarende program),
- at vindmøllerne skal have installeret teknik og software, der gør det muligt at stoppe møllerne og begrænse det reelle skyggekast til maksimalt 10 timer pr. år og
- at der skal føres journal, der dokumenterer, at kravet om maksimalt 10 timers skyggekast overholdes. Journalen skal opbevares for de seneste 5 år, og skal kunne fremvises ved tilsyn.

9.2 Håndhævelse af krav til skyggepåvirkning

Flere spørger til, om Holbæk Kommune er i stand til at overvåge, at de stillede krav bliver overholdt? Holbæk Kommune vil have ansvaret for tilsyn med at kravene overholdes, hvorfor den kommunale organisation, som skal varetage dette, og som opstiller i givet fald skal agere overfor, bør være beskrevet i lokalplanen. Dette er fraværende.

Administrationen bemærkninger

Der er ikke hjemmel i Planloven til at lave bestemmelser i en lokalplan vedrørende tilsyn med overholdelse af grænser for skyggepåvirkning. Derfor stilles i stedet vilkår i § 25-tilladelsen (nr. 17-19), som skal sikre at de omkringliggende boliger maksimalt udsættes for 10 timers skyggekast om året.

9.3 Mangelfulde beregninger af skyggekast

Flere spørger til om skyggekastet fra møllerne er beregnet rigtigt. Konkret spørges der ind til fire forskellige forhold vedrørende skyggekastberegningerne:

- En bemærker, at der er anslået et antal timer med reelt skyggekast på mellem 132 og 195 timer pr. mølle ud af det maksimale antal timer solen kan skinne, og der er meget stor forskel på reduktionen af timerne på de forskellige huse, der er lavet beregninger på (selvom de er placeret på samme side af vindmøllerne). Skyggekast finder sted over 1 mdr. om året på 15 af de 29 beregnede boliger.
- En bemærker, at beregningspunktet vedr. skyggekast skal være placeret mindst 15 m fra beboelsen i retning mod nærmeste mølle. Når man jf. miljørapportens tekst har beregnet for punkter med en maksimal afstand på 15 m fra beboelsesbygninger, har man beregnet på forkert grundlag og stiller de berørte borgere dårligere end lovens krav.

- Flere påpeger, at skyggekast er mangelfuldt beskrevet i miljøkonsekvensrapporten fordi langt fra alle huse som rammes står nævnt.
- Der er modstridende fakta i miljørapport - afsn. 14.4 - vindmøllen vil ikke kaste skygge ved naboboliger/kap 7 - 5 af de nærmeste boliger vil få over 10 timers skyggekast

Administrationen bemærkninger

Reel skyggetid

Det kan forekomme ret stor forskel i reel skyggetid på naboejendomme, som det for eksempel gør sig gældende for Kanalvej 6A og 6B. Den reelle skyggetid er en sandsynliggørelse af skyggetiden, som skal dokumenteres nøjagtigt, når møllerne er opsat. Udsættes boliger for mere end 10 timers skyggekast, indføres møllestop, jf. § 25-tilladelsen.

Beregningspunkter

Beregninger er udført i henhold til retningslinjerne.

Flere huse rammes

Alle boliger der rammes af 10 (eller mere) timers reel årlig, grundet de tre nye vindmøller, indgår i beregningerne.

Modstridende fakta

Der er i tabel 7.3 og i afsnit 7.4, afsnit 7.9, afsnit 14.3 og i afsnit 2.5 konsekvent beskrevet at 5 boliger, i henhold til beregningerne, vil kunne modtage mere end 10 timers årligt reelt skyggekast, medmindre vindmøllerne er omfattet af skyggestop.

Vindmøllerne vil være omfattet af krav om skyggestop, hvorfor ingen boliger vil modtage over 10 timers årligt reelt skyggekast.

I afsnit 14.4 står det uklart formuleret, da der mangler tilføjelsen om at der ikke kastes skygge over 10 timer ved naboboliger. Afsnittet omhandler sundhed, og den samlede vurdering af miljøtemaet "Sundhed" fremgår i afsnit 14.8 hvor der står: "I driftsfasen vurderes støj og skyggekast i forbindelse med drift af vindmøllerne, at medføre en neutral/ubetydelig påvirkning af sundheden", hvilket er i overensstemmelse med den samlede redegørelse for skyggekast under temaet sundhed.

Der er i §25-tilladelsen indsat vilkår vedr. skyggekast og det fremgår her i den miljøtekniske begrundelse at "Beregningerne viser, at 5 nabobeboelser vil kunne opleve mellem ca. 10,5 - 17 timers skyggekast årligt."

9.4 Konsulent fraskriver sig ansvar for beregninger

Flere bemærker, at opstillers konsulent fraskriver sig ansvar for beregninger af skygge og støj

Administrationen bemærkninger

WindPro-beregningerne som EMD A/S har udført, er udarbejdet i henhold til støjbekendtgørelsen og den statslige vejledning om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller. Den omstændighed, at EMD A/S, har inkluderet en standard ansvarsfraskrivelse, medfører ikke i sig selv, at miljøredegørelsen er ugyldig. Holbæk Kommune må under alle omstændigheder som miljøvurderingsmyndighed stå inde for miljøvurderingens indhold, og klausulen regulerer alene et privatretligt forhold mellem EMD A/S og bestilleren af beregningerne, opstiller.

Beregningerne af støj og skyggekast, som ligger til grund for miljøvurderingerne af vindmøllernes påvirkning af omkringliggende beboelse, er en sandsynliggørelse af det konkrete projekts støj- og skyggekastpåvirkning. Ved en evt. realisering af projektet skal støjpåvirkningen fra vindmøllerne dokumenteres via en støjmåling som derved dokumenterer at støjbekendtgørelsens grænseværdier er overholdt, ud fra den støjansøgning der er indsendt som en del af byggetilladelsen. Tilsvarende skal der installeres skyggestyring i vindmøllerne og der skal føres log som dokumentation for reel årlig skyggekastpåvirkning. Begge dele er sikret ved vilkår i § 25 tilladelsen.

9.5 Vurdering af skyggecasts påvirkning og afværgeforanstaltninger

Få bemærker, at der er uoverensstemmelse mellem brug af vurderingskategorien ”lille/lidt negativ påvirkning” når der foreslås afværgeforanstaltninger til skyggecast.

Administrationen bemærkninger

Se svar i hvidbogens afsnit 7.4.

9.6 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller ingen ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 9.

10 Natur

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 31, 33, 37, 38, 39, 40, 42, 45, 46, 53, 55, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 68, 72, 73, 75, 76, 78, 82)

10.1 Bekymring for forurening fra PFAS, BPA, mikroplast og beton

- Mange udtrykker bekymring for epoxy/mikroplast i naturen. En efterlyser undersøgelser der afkræfter hvor meget mikroplast der frigives fra vindmøller. Henviser til artikel fra "viden om vind" og "leading edge pollution from wind turbine blades, 5. july" som anslår meget forskellige mængder af afskalning, 450 g mod 62 kg/år.
- Flere udtrykker bekymring for BPA i naturen.
- Få spørger til hvordan påvirkning fra PFAS/Bisphenol A og mikroplast være neutral/ubetydelig? I miljøkonsekvensrapporten kan man læse at det "kun er mikroplast der drysser af vingerne, når i de kører forbi tårnet med 358 km/t. Fordi vi udleder mikroplast fra bildæk, så er det ok også at udlede fra vindmøllevinger?
- Flere spørger til hvorfor afskalning fra møllevinger ikke vurderes som et problem for §3-natur.
- Få udtrykker bekymring for forurening af landbrugsjord, samt ødelæggelse af jordens næringsstoffer
- Få udtrykker bekymring for forurening af grundvandet.
- En udtrykker bekymring for store mængder beton i naturen og ønsker fundamenter helt fjernet efter endt brug.

Mikroplast

I miljøvurderingsrapporten er anvendt to kilder, VidenOmVind, "Vindmøllevinger og mikroplast", april (2023) Og Miljøstyrelsen, Microplastics - Occurrence, effects and sources of releases to the environment in Denmark (2015). Miljøvurderingen har til formål at komme med en vurdering af, hvor væsentlig en miljøpåvirkning vindmøllerne vil medføre. Sammenligninger med øvrige udledninger har til formål at sige noget om størrelsesforholdet og dermed væsentligheden.

BPA

Det fremgår af miljøvurderingsrapportens afsnit 8.4, at kemikaliet Bisphenol A (BPA) bruges i vid udstrækning til fremstilling af epoxyharpikser. Bisphenol A er et hormonforstyrrende stof og derfor kan have alvorlige konsekvenser for menneskers sundhed. Materialet, der slides af vingerne, er fuldt hærdede malingspartikler, det vil sige pigmenterede polymerpartikler, som kemisk set er inaktive og som ikke udsender kemikalier i miljøet, men kun mikroskopiske spor af resterende BPA. Samlet set vurderes det at risiko for forurening af vandløb og grundvand i driftsfasen, grundet hhv. olie- eller kemikaliespild, PFAS, bisphenol A og mikroplast er neutral/ubetydelig.

PFAS

Vindmøllerne vil ikke medføre udledning af PFAS til miljøet, da der i §25-tilladelsen er stillet vilkår om, at der ikke må opsættes møller med PFAS-behandlede overflader.

Jordforurening

Afskalning fra møllevinger er vurderet i forhold til grundvand og jordbund.

Projektets påvirkning af jordbunden beskrives i miljøvurderingens afsnit 10. Projektet vurderes at have en neutral/ubetydelig påvirkning af jordbunden.

Lokalplanen stiller krav om at betonfundamenterne fjernes ned til 1 meters dybde efter endt brug af vindmøllerne, hvilket er i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for vindmøller og [vejledning om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller](#), afsnit 5.6.

Grundvand

Projektets påvirkning af grundvandet beskrives i miljøvurderingens afsnit 8. Projektet vurderes at have en neutral/ubetydelig påvirkning af grundvandet.

10.2 Tab af biodiversitet og rekreative værdier

Mange udtrykker bekymring for negativ påvirkning af flora og fauna, biodiversitet og dermed også rekreative værdier. En spørger til, hvorfor naturen er mere værd i Tuse og Knabstrup end i Sandby? Holbæk kommune opfordres af flere til at iværksætte en mere grundig undersøgelse af de økologiske konsekvenser, med henvisning til flagermus, rovfugle, gæs og svaner.

Administrationen bemærkninger

Vindmøllerne vil medføre en negativ påvirkning af visse arter. Møllerne er placeret, så de overholder gældende afstandskrav til beboelse, samt tager hensyn til en række udpegninger i kommuneplanen. Undersøgelser af flagermus, rovfugle, gæs og svaner opfylder efter administrationens vurdering gældende lovgivning.

10.3 Der mangler dispensation til gravearbejder i § 3 natur

En påpeger, at etablering af kabelforbindelsen skal udføres med styret underboring under kanalen inkl. § 3 eng, og at der ikke må udføres gravearbejder i § 3 natur. En efterlyser, at der indhentes dispensation fra naturbeskyttelsesloven §3 ift. at der skal foretages styret underboring under beskyttede §3 natur og beskyttede jorddiger.

Administrationen bemærkninger

I forbindelse med etablering af kabelforbindelsen udføres kabellægningen med styret underboring af § 3 beskyttede naturtyper, men også veje, jernbane, beskyttede sten- og jorddiger og lign. Dette vurderes ikke at påvirke § 3 beskyttede naturtyper.

Det er en forudsætning for projektet, at de nødvendige dispensationer indhentes inden etableringen af møllerne påbegyndes. Hvis kabellægningen kan etableres med styret underboring af beskyttet natur, så vurderes det ikke nødvendigvis at kræve tilladelse efter Naturbeskyttelsesloven, da underboringen ikke medfører en ændring/påvirkning af den beskyttede natur.

10.4 Bilag IV-arter - generelt

- Flere spørger til, hvordan kan man konkludere, at vindmøllerne ikke vil påvirke bilag IV-arter negativt, når vindmøllerne vil slå flagermus og fugle ihjel ved kollision?
- Få spørger til, hvorfor der står i miljøvurderingen, at vindmøllerne ikke vil udgøre en øget kumulativ kollisionsrisiko og forstyrrelseseffekt. Flere møller i området må uanset give en øget effekt. En mener, at store møllers højere hastighed giver mere slid/spredning af PFAS og slår i højere grad dyr ihjel, der rammes.
- Flere bemærker, at der i miljøvurderingsrapporten er beskrevet procedurer for ophør af afværgeforanstaltninger f.eks. ifm. møllestop af hensyn til flagermus. Når planforslagene ikke stiller klare krav om permanente afværgeforanstaltninger, skal disse miljøvurderes uden afværgeforanstaltninger, og konklusionerne på disse vurderinger må nødvendigvis være anderledes end for det konkrete projekt.
- En mener, at da Holbæk Kommune er myndighed, forventes at kommune vil stille garanti for at økologiske marker forbliver dyrkbare i møllernes påtænkte levetid (30 år) samt at Kommunen som besluttende myndighed må være erstatningspligtig, også ift. § 3 natur.

Administrationen bemærkninger

For at undgå at flagermus kolliderer med vindmøllerne skal der indføres vindmøllestop for flagermus på alle tre vindmøller. Det vil sige, at møllerne stoppes fra solnedgang til solopgang i perioden 15. juli - 15. oktober, når der er mange aktive flagermus nær vindmøllerne. Et sådant vindmøllestop er en effektiv måde, hvorved kollisionsdrab af flagermus kan undgås.

Afværgeforanstaltninger skal forhindre, at vindmøllekrasch undgås, og derfor er der ikke en kumulativ effekt.

Det er korrekt at en stor rotordiameter har en større påvirkning end en mindre rotor. Omvendt vil der være behov for at stille langt flere vindmøller op hvis det var mindre vindmøller med en lavere produktion, og dermed vil den samlede påvirkningsgrad være større.

Møllerne afgiver ikke PFAS, for der må ikke opsættes møller med PFAS-behandlede overflader, hvilket fremgår af §25-tilladelsen.

Der er ikke hjemmel i Planloven til at stille krav om møllestop. Derfor stilles konkrete krav om møllestop i § 25 tilladelsen. Når der stilles disse vilkår i § 25 tilladelsen tæller det med i vurderingen af påvirkningen af flagermus.

Erstatningsretten er privatretlig lovgivning og et forhold mellem skadesvolder og den som haft skaden.

10.5 Behov for afsnit om natura 2000-områder og bilag IV-arter i kommuneplantillæg

Styrelsen for grøn arealplanlægning og vandmiljø påpeger at:

- vurderingen af påvirkninger af Natura 2000-område, N154 Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesebjerg og Bollinge Bakke mangelfuld i kommuneplantillægget, da den ikke indeholder en konkret vurdering af projektets potentielle påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og bør suppleres med en detaljeret analyse af projektets påvirkning af udpegningsgrundlaget og trækruterne for fugle.
- Det ikke er tilstrækkeligt belyst i kommuneplantillægget, hvilke flagermusarter der er registreret i området, hvordan de anvender området, og hvilke metoder og perioder der er anvendt i forbindelse med undersøgelserne.
- Der mangles en præcis og detaljeret beskrivelse af afværgeforanstaltninger i kommuneplantillægget, herunder hvordan møllestop planlægges implementeret i flagermusenes vigtigste aktivitetsperioder for at undgå kollisionsskader i driftsfasen.
- Det er nødvendigt at redegøre for, hvordan individbeskyttelsen sikres, herunder hvilke nødvendige afværgeforanstaltninger der planlægges for at undgå tab af individer, og hvorvidt der kan være behov for dispensation i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen i kommuneplantillægget.
- Der mangles en vurdering i kommuneplantillægget af, hvorvidt projektet kan føre til påvirkning af flagermusenes levesteder, og hvordan dette i så fald kan afhjælpes gennem etablering af erstatningslevesteder, der opretholder den økologiske funktionalitet inden påvirkning finder sted.

Administrationen bemærkninger og indstilling

Administrationen overfører oplysninger fra miljøvurderingen til et afsnit i kommuneplantillægget vedrørende dette. Administrationen indstiller, at den efterspurgte information indarbejdes i kommuneplantillægget. Styrelsen har bekræftet, det opfylder deres krav.

10.6 Mangelfuld undersøgelse af flagermus ift. anbefalinger

Mange påpeger, at undersøgelsen af flagermus kun har stået på i 7 nætter (30/5-25/8) og ikke som anbefalet 2 år. En bemærker, at det af anbefalingerne i håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fremgår, at man skal have de faste detektorer kørende flere måneder i træk, og jævnligt foretage inspektion med håndholdt detektor i hele sommerhalvåret. DCE har for nyligt udpeget visse landskabstyper som høj-risiko områder for flagermus, bl.a. skov, læhegn, vandløb, vandløb og vådområder. DCE: "Hvis disse landskabstyper findes inden for 1-2 kilometer fra projektområdet, hvor en udvikler vil bygge en vindmøllepark, så bør den to-årige forundersøgelse undersøge disse omkringliggende habitater efter samme metode og intensitet som selve projektområdet, dvs. fra april til og med oktober i to år." Hertil påpeges, at man kun ved hvilke arter der er, men kender ikke antal eller levesteder for flagermusene. Perioden for undersøgelserne omtales konsekvent som forår-sommer og efterår,

hvilket er vildledende. Perioden er under 3 mdr., fordelt på de sidste 2 forårsdage i maj og 5 dage i sommermånederne juli og august. Der er ingen undersøgelsesdage i efteråret.

Administrationen bemærkninger

I Miljøvurderingens afsnit 9.1 er det forklaret, hvorfor den udførte flagermusundersøgelse vurderes at være repræsentativ for flagermusforekomsterne i projektområdet.

10.7 Der bør ikke opstilles vindmøller i vigtige flagermusområder

Flere bemærker, at Håndbog for bilag IV-arter og nyeste notat fra Århus universitet anbefaler, at der ikke bør opstilles vindmøller i eller omkring vigtige flagermusområder. Det frarådes at opstille vindmøller 1-2 km fra leveområde for flagermus. Også henvisning til Bern og Bonn-konventionen.

Administrationens bemærkninger

For alle de nævnte arter, gælder anbefalingen i håndbogen, at vindmøller ikke bør opstilles i og omkring skove og andre vigtige jagtområder for flagermus, såsom søer, større vandløb og andre vådområder. Flagermus der fouragerer i og langs sådanne vigtige jagtområder, flyver sjældent længere end 50 meter væk fra jagtområdets kant, da insektforekomsterne er tæt tilknyttet de foretrukne jagtområder. Flagermus der f.eks. fouragerer over og langs Svinninge-Audebo Kanal jager således sjældent mere end 50 meter fra vandløbet, da insekter tilknyttet Svinninge-Audebo Kanal normalt ikke flyver langt væk fra vandløbet. Vindmøllerne ved Sandby opstilles fra 300-460 meter fra Svinninge-Audebo Kanal, hvilket betyder, at flagermus der jager over og langs kanalen ikke vil komme nær vindmøllerne i forbindelse med deres jagt på insekter ved Svinninge-Audebo Kanal. De levende hegn i projektområdet ved Sandby er også jagtområde for flagermus, men ikke af samme vigtighed som skove, søer, større vandløb og vådområder.

10.8 Anbefalinger vedr. møllestop følges ikke

Få påpeger, at anbefaling i Håndbog for bilag IV-arter om at slukke for vindmøller kun gælder for eksisterende vindmøller. Miljøkonsekvensrapporten redegør ikke for hvorfor DCE anbefalinger til driftsstop ikke følges præcist, men under 8 M/S og over 10°C. Møllestop beskrives som indført efter et forsigtighedsprincip, hvilket er vildledende fordi vejledningen anbefaler en langt større foranstaltning. Møllestoppet jf. håndbogen skal vare hele sommeren og efteråret, hvis der var tale om eksisterende vindmøller. Stiller man krav om møllestop, eller foreslår man det som en mulighed?

Administrationens bemærkninger

Den opdaterede håndbog anbefaler også møllestop, som afværgeforanstaltning, for nye møller der opstilles. Håndbogen er desuden en biologisk beskrivelse af arterne og påvirkningerne af disse, og ikke en lovgivningstekst. For at undgå at flagermus kolliderer med vindmøllerne bliver alle tre møller stoppet fra solnedgang til solopgang på nætter med vindstyrker under 8 m/s og temperaturer over 10 °C i perioden 15. juli - 15. oktober. Dette er i henhold til anbefalingerne i den opdaterede håndbog om bilag IV-arter. Yderligere flagermusundersøgelser i området vurderes ikke kunne medføre større afværgeforanstaltninger end det krævede møllestop ved vindstyrker under 8 m/s.

10.9 Oversete yngle- og rasteplasser og fourageringsområder

Flere bemærker, at der er træer med hulheder i skovområderne, selvom der i appendiks IV er beskrevet at "der blev ikke fundet træer med hulheder, som kunne være yngle- eller rasteplasser for flagermus". Mange mener det overses i miljøvurderingen, at store mængder vand i området giver gode levevilkår for insekter

Administrationens bemærkninger

Disse skovområder er forholdsvis små og ligger alle over 200 meter fra vindmøllerne. Flagermus der fouragerer langs skovbryn, kommer sjældent over 50 meter væk fra skovkanterne, når de jager insekter i og omkring skovene. De nævnte skovområder påvirker derfor ikke flagermusforekomsterne i projektområdet væsentligt.

Træer med sprækker, huller og andre hulheder, som kan være yngle- eller rasteplads for flagermus, vil ikke blive fældet i forbindelse med vindmølleprojektet. Projektet vil derfor ikke medføre ødelæggelse eller beskadigelse af de nævnte træer eller andre egnede yngle- og rastepladser for flagermus.

Dette var også gældende på tidspunktet for feltundersøgelserne af flagermusforekomsterne i området, at der var store mængder vand i området. Den registrerede flagermusaktivitet i projektområdet afspejler således dette forhold.

10.10 For positiv vurdering af påvirkning af flagermus

Mange påpeger, at vindmøllerne vil medføre drab på flagermus og ødelægge flagermusenes yngle- raste og jagtområder. Flere spørger til, hvordan kan man konkludere, at vindmøllerne ikke vil påvirke flagermus negativt?

Administrationens bemærkninger

Det fremgår af miljøvurderingens afsnit 9.3, at det er rigtigt nok, at der vil være flagermus, der kolliderer med vindmøllerne, men det vurderes ikke at flagermusenes yngle- raste og jagtområder vil blive ødelagt.

Det fremgår af miljøvurderingens afsnit 9.3, at vindmøllerne vil udgøre en kollisionsrisiko for flagermus, hvilket vil være en væsentlig negativ påvirkning, men møllestop i flagermusenes vigtigste aktivitetsperioder vil kunne afværge kollisionsdrab af flagermus i vindmøllernes driftsfase. Derfor vil vindmøllernes driftsfase kun medføre en lille/lidt negativ påvirkning af flagermus.

10.11 Driftstop og overvågning

En påpeger, at der ikke bør indlægges en ukonkret mulighed i planen for at fjerne kriterierne for driftstop. Hertil påpeges, at hvis flagermusene først overvåges efter at møllerne er i drift og slår flagermus ihjel, får man ikke et reelt billede af den nuværende bestand og påvirkningen af den.

Administrationens bemærkninger

Der er ikke hjemmel i planloven til at stille krav om driftstop. Disse krav er sikret og indarbejdet i §25-tilladelsen. Der er i forbindelse med miljøvurderingen gennemført flagermusundersøgelser der giver en detaljeret beskrivelse af flagermusforekomsterne i plan- og projektområdet. Flagermusundersøgelserne danner grundlaget for vurderingerne og dermed fastsættelse af vilkår for overvågning og afværgeforanstaltninger.

10.12 Undersøgelsen af fugle er mangelfuld

Mange nævner, at undersøgelsen af fugle er mangelfuld, fordi den kun er undersøgt 3 timer i februar måned. mangelfuld undersøgelse af gæs og svaner i vinterhalvåret – kun talt op en dag i februar. Naturpåvirkning er kun undersøgt over 1 år. Anbefalingerne er 2 år. I en periode på 8 måneder har der kun været optælling af fugle én gang.

Administrationens bemærkninger

Tre timer i februar vurderes at være repræsentativ for vinterfugleforekomsterne i projektområdet, da optællingen fandt sted på tidspunktet for hovedforekomsten af rastende svaner, gæs og andre vintergæster i området. Tællingen viste således også, at der står hundredvis af svaner og gæs på markerne i og omkring projektområdet.

10.13 Fugledirektivets bilag I

Mange nævner, at der er observeret truede arter af rovfugle i området, og vindmøllerne vil udgøre en kollisionsrisiko og forstyrrende faktor for rovfugle på fugledirektivets bilag I som havørn, fiskeørn og rød glente, men også af fouragerende svaner, gæs, rovfugle eller andre arter.

Administrationens bemærkninger

På baggrund af den eksisterende viden om rød glentes bestandsudvikling, adfærd og forekomst i projektområdet, vurderes konklusionerne om påvirkningen af rød glente at være korrekte. Det store EU LIFE-projekt EUOKITE+, som blandt andet undersøger rød glentes dødelighed ved europæiske vindmøller, konkluderer også, at

vindmøller har en forholdsvis lille påvirkning på artens bestandsstørrelse i Europa. Rørhøg, havørn og Fiskeørn er kun observeret få gange i projektområdet, og er generelt gode til at undgå kollisioner med vindmøller. Kollisionsdrab forventes ikke at kunne medføre væsentlig påvirkning af området fuglebestande. Svaner og gæs er generelt gode til at undgå kollisioner med vindmøller, og hvis de i perioder skulle blive fortrængt fra fourageringsområder på markerne i projektområdet, vil de med lethed kunne finde alternative fourageringsområder på de omkringliggende marker i vinterhalvåret. I driftsfasen vil der, som nævnt, være en lille/lidt negativ påvirkning af området fugle, men det vil ikke medføre bestandsændringer eller påvirke bevaringsstatus for fuglearter på udpegningsgrundlaget for nærliggende Natura 2000-områder.

10.14 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller følgende ændring på baggrund af bemærkningerne i afsnit 10, jf afsnit 10.5 og afsnit 10.9:

Kommuneplantillægget forsynes med afsnit, der overfører information fra miljøvurderingen vedr. natura 2000-områder og bilag IV-arter.

11 Vurdering af påvirkning af landskabet

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 2, 6, 8, 11, 20, 21, 27, 28, 29, 31, 33, 36, 40, 44, 64, 68, 70, 75, 76, 82)

11.1 Visualiseringer

Mange bemærker, at projektets visualiseringer ikke giver et retmæssigt billede af vindmøllerne. En spørger til, om vindmøllerne bliver fjernet, hvis visualiseringerne ikke er i overensstemmelse med virkeligheden.

Administrationens bemærkninger

Formålet med at lave visualiseringer er at give et indtryk af vindmøllernes størrelse og samspil med landskab, bygningsmasse, beplantning og andre tekniske anlæg.

Fotograferede objekter på afstand opfattes som mindre end objekter, der er tæt på. Når der optræder elmaster, som står tættere på fotostandpunktet end vindmøllerne, vil deres højde ikke være direkte sammenlignelig med vindmøllernes af samme årsag.

Visualiseringer er udarbejdet i WindPRO. Dette program kan ved hjælp af bestemmelseskoordinater indplacere vindmøller geografisk i forhold til optagestandpunkt og brændvidden af det anvendte kamera i en digital 3D model, og herudfra generere visualiseringer på fotooptagelserne. Fra samtlige fotostandpunkter er der udført visualiseringer af den fremtidige maksimale totalhøjde på 150 meter. Desuden vises de originale fotos af de eksisterende forhold. Visualiseringerne giver et rimelig præcist billede af projektets visuelle fremtræden fra et bestemt fotostandpunkt.

11.2 Samspil med øvrige tekniske anlæg

Mange bemærker, at Lammefjorden er mættet med tekniske anlæg og der er ikke taget højde for den samlede visuelle påvirkning af de 16 vindmøller på Hagesholm, samt de evt. 5 vindmøller i Audebo Plantage og de ansøgte 3 vindmøller i Sandby.

Administrationens bemærkninger

Sandby Vindparks samspil med øvrige tekniske anlæg er beskrevet i miljøvurderingen på side 130, 135 og i appendiks VIII, fotostandpunkt 5, 8, 11, 13, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 og 29. Det vurderes, at landskabets tekniske præg vil øges. For nærzonen vurderes, at der ikke er fundet steder, hvor nye og eksisterende vindmølleparker, set i relation til hinanden, ikke opfattes som adskilte anlæg. For fjernzonen vurderes, at projektforslag kun begrænset opleves i samspil med øvrige anlæg.

11.3 Landskabsplanen

Flere påpeger, at det er fejlagtigt at betegne landskabet som "storskala" når møllerne er placeret i en smal gren af lammefjorden, og markerne er inddelt i små felter og med mindre skovområder. En bemærker, at miljøvurderingen indeholder en fejlciteret version af Landskabsplanens tekst vedr. område 08 Lammefjorden. Flere kritiserer kommunens ændring af landskabsplanen, så vindmøller nu kan indpasses.

Administrationens bemærkninger

Administrationen fastholder sin vurdering af landskabets karakter, der er beskrevet i gældende landskabsplan under område 4.

Der er i miljøvurderingen både redegjort for den tidligere landskabsplan og den gældende, fordi Kommuneplan 2024 ikke var vedtaget, men havde været i høring, på det tidspunkt hvor nærværende planer blev sendt i høring. Afsnit vedrørende planer og dokumenter, der ikke er gældende, vil blive fjernet inden offentliggørelse af nærværende planer, hvis de vedtages.

Landskabsplanen hørende til kommuneplan 2021 er fra 2013. Af anbefalingerne til område 08 - Lammefjorden fremgår mange af de samme konklusioner som også findes i den nye landskabsplan. Det, der adskiller den gamle og den gældende landskabsplan i forhold til opsætning af vindmøller er, at det blandt andet nævnes i den

gamle landskabsplan, at store enheder eller vertikale strukturer i mange tilfælde vil have en negativ påvirkning af områdets karakter, og at det østlige område af Lammefjorden er mættet med vindmøller.

Landskabsplanen fra 2013 blev udarbejdet i tiden lige efter at der var blevet planlagt for vindmøllerne ved Hagesholm. Den afspejler en restriktiv holdning til landskabsændringer, og ikke Holbæks Kommunes aktuelle klimamål, eller statens ambitioner på området.

I forbindelse med Kommuneplan 24 er der udarbejdet en ny landskabskarakterkortlægning for hele kommunen, som erstatter den gamle landskabsplan. Projektområdet er en del af karakterområde 4 Lammefjorden.

Nøglekarakteren i området beskrives som 'inddæmmede fjordbund med intensiv opdyrkning. Stor skala landskab med vide udsigter og store markflader. Området er præget af lige veje og grøfter, tekniske anlæg, primært vindmøller og sparsomt spredt bebyggelse og bevoksninger.'

Vindmøller lukker ikke det åbne landskab, men understreger den store skala, og taler ind i stedets historie om menneskets udnyttelse af naturens ressourcer. Det vurderes derfor ikke at flere vindmøller er en trussel mod kulturmiljøet eller mod landskabets karakter.

11.4 For positiv vurdering af visuel påvirkning

- Mange mener, at vurderingen af påvirkning af landskabet er for positiv, og at vindmøller vil ændre landskabet markant og kan opfattes som visuel forurening.
- Få har bemærket, at bl.a. påvirkningen af Geopark Odsherred, Dragsholm Slot, bevaringsværdige bygninger i/nær Hørve ikke er medtaget, og at dette er i modstrid med Planlovens § 1 om bevaring af værdifulde bebyggelser, bymiljø og landskaber.
- En mener, at der er tale om mere end en moderat negativ påvirkning af de boliger, der kun ligger de minimale 600 m fra møllerne, at den visuelle påvirkning fra anlæg af denne størrelse er helt uden sammenligning med noget, der findes i Holbæk Kommune i dag, og vedkommende spørger til, hvordan man i projektet har tænkt sig at lave afværgeforanstaltninger for denne påvirkning for at gøre den tålelig. Det beskrives hertil i miljørapporten, at møllerne er placeret, så færrest mulige naboer har indsig til projektet. Der stilles spørgsmål til, om man kan kalde det indsig, når der er tale om 150 m høje møller.

Administrationens bemærkninger

Visuel påvirkning

Det fremgår af miljøvurderingen, at vindmøllerne i nærzonen vil påvirke rekreative forhold og omkringliggende beboelser i det åbne land, byer og landsbyer moderat negativt. Men helt generelt vurderes landskabet at kunne rumme vindmøller, og påvirkningen af landskabet vurderes at være lille/lidt negativ i nærzonen og mellemzonen samt neutral/ubetydelig i fjernzonen. Vindmøller vurderes ikke at være en trussel mod landskabets karakter, idet de ikke lukker det åbne flade landskab til, men understreger landskabets store skala og øger områdets præg af energilandskab. Det vurderes dermed ikke, at møllerne vil påvirke landskabet mere, end det fremgår af miljøvurderingen.

Geopark Odsherred, Dragsholm Slot mv.

I miljørapporten er det i metodeafsnittet for miljøtemaet Landskab og kultur, afsnit 11.1, beskrevet hvad der kendetegner de visuelle konsekvenszoner. Der af fremgår det at Nærzonen er defineret som det område, hvor vindmøllerne er det dominerende element i landskabsbilledet og deres proportioner tydeligt overgår andre landskabselementer. For den visuelle mellem- og fjernzone (over 4,5 km) anlægges mere overordnede betragtninger for de omkringliggende landskaber vedrørende vindmøllernes synlighed. Geopark Odsherred og Dragsholm slot ligger i mellem- og fjernzonen og behandles derfor mere overordnet. Dog er der redegjort for vindmøllernes visuelle påvirkning af landskabet set fra standpunkter i Hørve og fra Vejrhøj i geopark Odsherred, appendiks VIII til miljøvurderingen. Visualiseringer af den landskabelige påvirkning set fra Odsherred Kommune/Geopark, kan ses i miljøvurderingens appendiks VIII, fotostandpunkt 1, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 26, 27, 29. Herunder også fra Hørve by. Selve vurderingen af den visuelle påvirkning fremgår af miljøvurderingens afsnit 10.11.

Dragsholm slot er ikke medtaget som fotostandpunkt, da det vurderes at der herfra ikke vil være betydelig indsigt til vindmøllerne, pga. flere faktorer; afstand til projektområdet kombineret med terrænet, hvor Hørve by ligger som et højdedrag mellem Dragsholm og projektområdet. Parkområdet ved slottet mod sydøst er præget af markant beplantning med gamle træer samt skov, som begrænser udsynet til det omkringliggende landskab i

retning mod vindmølle-projektområdet. Den attraktive orientering på Dragsholm slot vurderes at være mod kysten og Vejrhøjbuen, hvilket er mod vest og nord. Der er ikke givet høringssvar fra Odsherred Kommune eller Dragsholm slot angående en mulig påvirkning af Dragsholm slot.

Der ligger ingen boliger inden for 600 m af vindmøllerne. Vurderingen af den visuelle påvirkning i nærzonen er lavet samlet for boliger der ligger i spændet mellem 600 m til 4,5 km fra møllerne, og vurderes at være moderat negativ. De boliger der ligger nærmest vindmøllerne vil være mere påvirkede visuelt af de høje anlæg, end dem der ligger mere perifert i nærzonen.

11.5 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller ingen ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 11.

12 Påvirkning af sundhed

(Bemærkninger fra høringssvar nr. 6, 27, 31, 36, 39, 40, 42, 46, 55, 59, 61, 70, 76)

Mange udtrykker bekymring for at den lavfrekvente støj (også lavfrekvent) og skyggeflimmer kan påvirke folks sundhed ved at øge risikoen for søvnløshed, forhøjet blodtryk, stress, depression og dårlig indlæringssevne. Der er bekymring for, at den generelle livskvalitet i området vil blive forringet, fordi vindmøllerne vil have konsekvenser for lokalmiljøet socialt, samt at drømme og fremtidsplaner ikke kan realiseres.

Administrationens bemærkninger

Påvirkning af sundheden som følge af støj og lavfrekvent støj er nærmere beskrevet i miljøvurderingens afsnit 14.2. Påvirkning af sundheden som følge af skyggegener er nærmere beskrevet i miljøvurderingens afsnit 14.3. Vindmøller påfører omgivelserne støj og skyggekast. Forskellige undersøgelser belyser generne ved at bo i nærheden af vindmøller, men der er endnu ikke fremkommet resultater, der giver anledning til at skærpe grænseværdierne for støj fra vindmøller. Samlet set vurderes støj og skyggekast i forbindelse med drift af vindmøllerne, at medføre en neutral/ubetydelig påvirkning af sundheden.

Der er nationalt gældende regler vedr. støjgrænser og afstandskrav til boliger som vindmølleplanlægning skal overholde. Afstandskrav sikrer, at vindmøller ikke opstilles for tæt på boliger og at støjniveauet holdes inden for acceptable grænser for at minimere gener. Grænserne er fastlagt i national lovgivning.

12.1 Administrationens indstilling

Administrationen indstiller ingen ændringer på baggrund af bemærkningerne i afsnit 12.